

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
завідувач кафедри ФМФР

_____ (Підпис)
" ____ " _____ 2026 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності

072 Фінанси, банківська справа та страхування

за освітньо-професійною програмою
«Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування»

на тему:

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Виконавець:

здобувачка 41 гр. факультету ФБС

Аріна НІКІФОРЧУК

/Підпис/

Керівник:

кандидат економічних наук, доцент

Ірина ЛАПІНА

/Підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ.....	7
1.1. Інвестиційна діяльність комерційних банків: економічний зміст та значення.....	7
1.2. Основні форми інвестиційної діяльності комерційних банків.....	14
1.3. Сучасні підходи до управління інвестиційною діяльністю комерційних банків.....	20
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	27
2.1. Сучасні тенденції інвестиційної діяльності комерційних банків на банківському ринку України	27
2.2. Аналіз фінансово-економічної діяльності АТ КБ «ПриватБанк».....	36
2.3. Аналіз інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк».....	47
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ.....	61
3.1. Застосування кореляційно-регресійного моделювання для оцінки впливу інвестиційних операцій банку АТ КБ «ПриватБанк» на результати його фінансової діяльності.....	61
3.2. Основні напрями удосконалення інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк».....	67
ВИСНОВКИ.....	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	80
ДОДАТКИ.....	84

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах трансформації фінансової системи України та посилення глобальних економічних викликів особливої актуальності набуває проблема ефективної організації інвестиційної діяльності комерційних банків. Банківські установи відіграють важливу роль у забезпеченні стабільності фінансового ринку, акумулюванні тимчасово вільних коштів та їх спрямуванні у найбільш перспективні сфери економіки. Саме інвестиційна діяльність банків виступає одним із ключових інструментів підтримки економічного розвитку держави, активізації фондового ринку, забезпечення ліквідності фінансової системи та підвищення рівня капіталізації економіки.

Актуальність дослідження теми зумовлена також необхідністю адаптації банківського сектору до сучасних умов функціонування, що характеризуються високим рівнем макроекономічної нестабільності, інфляційними процесами, змінами монетарної політики, посиленням регуляторних вимог Національного банку України та зростанням ризиків інвестиційної діяльності. В умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки України інвестиційна діяльність комерційних банків набуває стратегічного значення, оскільки саме банки здатні забезпечити фінансову підтримку інвестиційних проєктів, модернізацію підприємств та розвиток критично важливої інфраструктури.

Крім того, інвестиційна діяльність банків є важливим джерелом формування їх прибутковості та конкурентоспроможності. Ефективне управління інвестиційним портфелем дозволяє банкам диверсифікувати джерела доходів, оптимізувати структуру активів і пасивів, підтримувати належний рівень ліквідності та фінансової стійкості. Водночас недостатньо ефективне управління інвестиціями може призводити до зростання ризиків, погіршення якості активів та зниження фінансових результатів банківської установи.

Особливої уваги потребують питання вдосконалення механізмів управління інвестиційною діяльністю комерційних банків, оцінки ефективності інвестиційних операцій, оптимізації структури інвестиційного портфеля та мінімізації інвестиційних ризиків. У зв'язку з цим дослідження теоретичних, методичних і практичних аспектів інвестиційної діяльності банків є важливим як для розвитку банківської системи, так і для забезпечення сталого економічного розвитку держави загалом.

Проблематика інвестиційної діяльності комерційних банків посідає важливе місце у сучасних наукових дослідженнях, оскільки вона пов'язана не лише з формуванням доходів банківських установ, а й із забезпеченням фінансової стабільності, розвитком фондового ринку та активізацією інвестиційних процесів в економіці. У науковій літературі інвестиційна діяльність банку розглядається як багатофункціональний напрям банківської діяльності, що охоплює вкладення коштів у цінні папери, участь у фінансуванні інвестиційних проєктів, управління інвестиційним портфелем, а також операції, спрямовані на забезпечення довгострокової прибутковості та ліквідності банку. Узагальнення наукових праць дає підстави стверджувати, що більшість дослідників розглядають інвестиційну діяльність комерційного банку як важливий інструмент забезпечення його прибутковості, ліквідності та конкурентоспроможності. Водночас у сучасних умовах недостатньо дослідженими залишаються питання оптимізації інвестиційного портфеля банку в умовах воєнних ризиків, оцінки впливу інвестиційних операцій на фінансові результати банку, а також удосконалення механізмів управління інвестиційною діяльністю з урахуванням вимог Національного банку України, стану фондового ринку та потреб післявоєнного відновлення економіки. Саме це обумовлює необхідність подальшого поглибленого дослідження даної теми.

Метою даної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення інвестиційної діяльності комерційного банку в сучасних умовах функціонування банківської

системи України, а також оцінка ефективності управління інвестиційними операціями банку з метою підвищення його прибутковості, ліквідності та фінансової стійкості.

Для досягнення мети необхідно вирішити такі завдання:

- розкрити економічний зміст та значення інвестиційної діяльності комерційних банків;
- визначити основні форми інвестиційної діяльності комерційних банків;
- розглянути сучасні підходи до управління інвестиційною діяльністю комерційних банків;
- провести аналіз сучасних тенденцій інвестиційної діяльності комерційних банків на банківському ринку України;
- провести аналіз фінансово-економічної діяльності АТ КБ «ПриватБанк»;
- оцінити інвестиційну діяльність АТ КБ «ПриватБанк»;
- розглянути можливості застосування кореляційно-регресійного моделювання для оцінки впливу інвестиційних операцій банку АТ КБ «ПриватБанк» на результати його фінансової діяльності;
- визначити основні напрями удосконалення інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк».

Об'єктом дослідження є економічні процеси, пов'язані з інвестиційною діяльністю комерційних банків.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні основи інвестиційної діяльності та розробка пропозицій щодо її удосконалення.

У процесі дослідження інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» було використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, застосування яких забезпечило всебічне та ґрунтовне вивчення теоретичних і практичних аспектів функціонування банківських інвестицій. Використання відповідного методичного інструментарію дозволило здійснити об'єктивний аналіз інвестиційної діяльності банку,

оцінити її ефективність, виявити основні проблеми та обґрунтувати напрями подальшого вдосконалення. Важливе місце у дослідженні посіли економіко-математичні та статистичні методи, які застосовувалися для проведення кількісного аналізу показників інвестиційної діяльності банку, оцінки тенденцій їх зміни, побудови аналітичних моделей та визначення впливу окремих факторів на ефективність інвестиційної діяльності. Зокрема, використання економіко-математичного моделювання дозволило оцінити взаємозв'язок між інвестиційною активністю банку, рівнем прибутковості, ліквідності та ризиковості банківських операцій.

Інформаційною базою дослідження є законодавство України, яке регулює, зокрема, процеси управління інвестиційною діяльністю комерційних банків, а також монографії, наукові публікації зарубіжних та вітчизняних науковців, ресурси мережі Інтернет, звіти та аналітичні матеріали НБУ, звітність АТ КБ «ПриватБанк».

Публікації та апробація результатів дослідження. Основні положення роботи представлено у збірнику тез доповідей X Студентської науково-практичної конференції факультету фінансів та банківської справи Одеського національного економічного університету «Стабілізація фінансово-економічної системи України» (10 квітня 2026 року).

Структура роботи зумовлена метою, завданнями та логікою проведеного дослідження. Робота складається зі змісту, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 83 сторінки друкованого тексту. У роботі наведено 10 рисунків та 16 таблиць, що забезпечують наочне представлення результатів дослідження. Список використаних джерел включає 32 найменування.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

1.1. Інвестиційна діяльність комерційних банків: економічний зміст та значення

Інвестиційна діяльність банків є одним із ключових напрямів їх функціонування та важливим елементом забезпечення фінансової стійкості, прибутковості й конкурентоспроможності. Вона передбачає цілеспрямоване розміщення фінансових ресурсів у різноманітні активи з метою отримання доходу, приросту вартості капіталу та оптимізації структури балансу банку. У цьому контексті інвестиційна діяльність виступає не лише джерелом доходів, а й інструментом управління ризиками, ліквідністю та капіталом банківської установи. Саме тому доцільним є дослідження її сутності, значення для банку та ролі у розвитку банківського сектору загалом, а також класифікація її основних видів.

Інвестиційна діяльність банку являє собою сукупність фінансових операцій і угод, спрямованих на ефективне розміщення ресурсів, отримання прибутку та забезпечення збалансованості активів і пасивів. До основних інструментів такої діяльності належать операції з цінними паперами (акціями, облігаціями, деривативами), а також інвестування у реальні активи або проєкти. Важливо підкреслити, що інвестиційна діяльність є органічною складовою загальної фінансової стратегії банку і тісно пов'язана з його кредитною, депозитною та ризик-менеджмент діяльністю.

На мікрорівні інвестиційна діяльність банку можна розглядати як процес взаємодії з іншими суб'єктами економіки, у межах якого здійснюється вкладення інвестиційних ресурсів у конкретні об'єкти інвестування з дотриманням певних принципів. До таких принципів належать:

- підтримання належного рівня ліквідності активів;
- економічна доцільність інвестиційних вкладень;

- забезпечення збереження капіталу;
- диверсифікація інвестиційного портфеля як інструмент хеджування ризиків;
- орієнтація на отримання стабільного доходу [13, с. 68].

Разом із тим, зазначене трактування потребує уточнення. Інвестиційна діяльність банку не повинна розглядатися виключно як допоміжний напрям щодо кредитної діяльності. У сучасних умовах вона може виступати самостійним і пріоритетним напрямом розміщення ресурсів, особливо в умовах розвитку фінансових ринків і підвищення ролі фондових інструментів. У такому випадку твердження про тимчасове «збереження коштів до появи більш ефективних можливостей їх розміщення» є обмеженим, оскільки саме інвестиційний ринок (зокрема фондовий) виступає основним середовищем пошуку оптимальних напрямів вкладення капіталу.

Отже, інвестиційна діяльність банків є складною багатофункціональною системою, яка забезпечує ефективне використання фінансових ресурсів, сприяє диверсифікації джерел доходів та відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності як окремих банківських установ, так і банківської системи в цілому.

У науковій літературі інвестиційна діяльність банків інколи трактується як бізнес із надання двох видів послуг: по-перше, забезпечення зростання фінансових ресурсів шляхом емісії або розміщення цінних паперів на первинному ринку, а по-друге — організація взаємодії між покупцями та продавцями фінансових інструментів на вторинному ринку через виконання функцій брокера або дилера [30, с. 11]. Проте таке трактування є методологічно обмеженим і не відображає сутнісної природи інвестиційної діяльності банку.

Зазначені види діяльності доцільно відносити відповідно до емісійної (фінансуючої) та посередницької (комісійної) діяльності банків. Перша пов'язана із залученням ресурсів та формуванням пасивів банку, друга — із наданням послуг на фінансових ринках без прямого інвестування власного

капіталу. Водночас жодна з цих форм діяльності не передбачає безпосереднього розміщення банком власних або залучених коштів з метою отримання доходу, а отже, не може розглядатися як інвестиційна у вузькому економічному розумінні.

З урахуванням зазначених підходів доцільно сформулювати більш коректне визначення. Інвестиційна діяльність банку — це цілеспрямований процес розміщення власних і залучених фінансових ресурсів у фінансові інструменти (цінні папери, деривативи тощо) та реальні активи з метою отримання доходу у формі процентів, купонних виплат, дивідендів, комісій або приросту капітальної вартості активів. Така діяльність здійснюється банком на власний ризик і є важливою складовою його активних операцій.

Важливо підкреслити, що в межах даного підходу кредитна діяльність банку не ототожнюється з інвестиційною, оскільки вона має іншу економічну природу, механізм реалізації та систему ризиків. Кредитні операції передбачають надання коштів у тимчасове користування з обов'язковим поверненням і оплатою відсотків, тоді як інвестиційна діяльність орієнтована на формування портфеля активів, дохідність яких залежить від ринкових умов і зміни вартості інструментів.

Отже, інвестиційна діяльність банку є самостійним напрямом його функціонування, що забезпечує диверсифікацію джерел доходів, підвищення ефективності використання ресурсів та зміцнення позицій банку на фінансовому ринку.

Інвестиційна діяльність банків характеризується низкою специфічних рис, серед яких ключове місце займають диверсифікація інвестиційного портфеля, управління ризиками та високий рівень аналітичної експертизи [32, с. 53]. Зокрема, банки активно застосовують принцип диверсифікації, розподіляючи фінансові ресурси між різними видами активів, галузями та фінансовими інструментами з метою мінімізації ризиків і забезпечення стабільності доходів. Такий підхід дозволяє знизити вплив негативних змін на окремих сегментах ринку на загальну ефективність інвестиційної діяльності.

Важливим елементом є також система управління фінансовими ризиками, яка включає використання сучасних методів оцінки кредитного, ринкового, процентного та валютного ризиків. Банки застосовують кількісні та якісні інструменти аналізу, моделі прогнозування, а також механізми хеджування для зменшення можливих втрат та забезпечення стабільності фінансових результатів.

Не менш значущою складовою інвестиційної діяльності банків є аналітична підтримка процесу прийняття рішень, що базується на професійній діяльності фінансових аналітиків та інвестиційних менеджерів. Саме вони здійснюють комплексний аналіз ринкової кон'юнктури, оцінку інвестиційної привабливості активів, прогнозування доходності та ризиків, що забезпечує обґрунтованість вибору напрямів розміщення фінансових ресурсів.

Принципова відмінність інвестиційної діяльності банків від інвестиційної діяльності промислових підприємств полягає у цілях, об'єктах та механізмах інвестування. Банки функціонують переважно у сфері фінансових ринків і здійснюють інвестиції у фінансові інструменти з метою отримання доходу та забезпечення безперервності кругообігу капіталу [4, с. 113]. Водночас їх інвестиційна діяльність тісно пов'язана з управлінням ліквідністю та підтриманням фінансової стабільності.

Натомість промислові підприємства спрямовують інвестиційні ресурси переважно на розвиток основної виробничо-господарської діяльності, зокрема на науково-дослідні роботи, модернізацію обладнання, розширення виробничих потужностей, маркетингову діяльність та інші напрями, що забезпечують зростання їх операційної ефективності та конкурентоспроможності.

Отже, хоча як банківські установи, так і промислові підприємства здійснюють інвестиційну діяльність, їх відмінності проявляються у спрямованості інвестицій, характері активів, рівні ризиків та стратегічних цілях. Банки орієнтовані на операції з фінансовими інструментами та оптимізацію портфельних вкладень, тоді як підприємства реального сектору

зосереджені на інвестиціях у розвиток виробництва та підвищення ефективності основної діяльності.

У процесі здійснення інвестиційної діяльності банків капітал перебуває у постійному русі, проходячи через сукупність взаємопов'язаних операцій і фінансових процесів, спрямованих на його ефективне розміщення у різноманітні фінансові інструменти, сектори економіки та ринкові сегменти. Метою такого руху є отримання прибутку, оптимізація структури активів, управління ризиками та забезпечення реалізації стратегічних цілей банківської установи.

Початковим етапом цього процесу є формування ресурсної бази банку, що здійснюється за рахунок різних джерел, зокрема депозитів клієнтів, нерозподіленого прибутку, а також залучених коштів через емісію цінних паперів. Сформований капітал підлягає подальшому аналізу та розподілу відповідно до інвестиційної стратегії банку, рівня прийнятного ризику та чинних регуляторних обмежень [12, с. 4].

Наступним етапом є безпосереднє розміщення капіталу, яке реалізується через операції купівлі та продажу фінансових інструментів, зокрема акцій, облігацій, деривативів та інших цінних паперів. Інвестування може здійснюватися як безпосередньо, так і опосередковано через різноманітні інвестиційні механізми, включаючи інвестиційні фонди (фонди грошового ринку, облігаційні, акціонерні та спеціалізовані фонди). При цьому у внутрішньому управлінському обліку банки можуть застосовувати різні підходи до класифікації та обліку таких операцій залежно від цілей аналізу.

Окрім класичних інвестиційних операцій, рух капіталу банку відбувається також через інші напрями фінансової діяльності, зокрема:

- участь у процесах злиттів і поглинань (M&A);
- здійснення операцій на ринках капіталу;
- участь у синдикованому кредитуванні.

Зазначені форми діяльності сприяють диверсифікації інвестиційного портфеля банку, розширенню джерел доходу та зниженню рівня фінансових

ризиків.

Важливою особливістю інвестиційної діяльності банків є її динамічний характер. Банки здійснюють постійний моніторинг ефективності інвестиційних вкладень, аналізують зміни ринкової кон'юнктури та, за необхідності, коригують структуру інвестиційного портфеля. У результаті цього відбувається перерозподіл капіталу між різними активами відповідно до змін у ринковому середовищі, рівня дохідності інструментів та стратегічних орієнтирів банку.

Таким чином, рух капіталу в межах інвестиційної діяльності банку є складним безперервним процесом, який забезпечує ефективне використання фінансових ресурсів, підвищення прибутковості та підтримання фінансової стабільності банківської установи.

Інвестиційна діяльність банку суттєво відрізняється від кредитних, депозитних та інших видів банківської діяльності як за економічною сутністю, так і за цілями та механізмами їх реалізації. Насамперед, інвестиційна діяльність передбачає активну участь банку у фінансових ринках шляхом придбання, утримання та торгівлі фінансовими інструментами, зокрема акціями, облігаціями, похідними цінними паперами та іншими активами. Її головною метою є отримання доходу у формі дивідендів, купонних виплат, приросту капітальної вартості активів або курсової різниці.

На відміну від цього, кредитна діяльність банку полягає у наданні грошових коштів фізичним та юридичним особам на умовах строковості, зворотності та платності. Основним джерелом доходу в цьому випадку є процентні платежі та комісійні винагороди. Кредитування спрямоване, передусім, на задоволення фінансових потреб клієнтів та підтримку економічної активності, а також формує стабільний дохід банку за рахунок відсоткової маржі.

Депозитна діяльність, у свою чергу, пов'язана із залученням банком грошових коштів клієнтів у формі поточних, строкових та ощадних вкладів. Банки забезпечують збереження цих коштів та виплачують за ними відсотки

або надають інші фінансові вигоди. Депозити формують основу ресурсної бази банку, яка використовується для здійснення кредитних та інвестиційних операцій, забезпечуючи необхідний рівень ліквідності та фінансової стійкості.

Таким чином, між інвестиційною, кредитною та депозитною діяльністю існують принципові відмінності:

- інвестиційна діяльність орієнтована на управління активами та отримання доходу від фінансових інструментів;
- кредитна діяльність спрямована на розміщення ресурсів у формі позик та отримання процентного доходу;
- депозитна діяльність забезпечує формування ресурсної бази банку шляхом залучення коштів клієнтів.

Окрім зазначених напрямів, банки здійснюють також інші види діяльності, зокрема надання платіжних, консультаційних, інвестиційно-банківських та посередницьких послуг. Такі операції формують комісійні доходи та сприяють диверсифікації джерел прибутку банку, одночасно забезпечуючи задоволення широкого спектра потреб клієнтів.

Отже, інвестиційна діяльність банку є самостійним і специфічним напрямом його функціонування, орієнтованим на отримання доходу через операції з фінансовими активами, тоді як кредитна та депозитна діяльність забезпечують, відповідно, розміщення та залучення фінансових ресурсів, формуючи основу стабільності та ефективності банківської системи загалом.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що сутність і значення інвестиційної діяльності банку полягає у її здатності забезпечувати генерування доходів, ефективне управління фінансовими ризиками та реалізацію стратегічних цілей банківської установи. Інвестиційні операції виступають важливим інструментом оптимізації структури активів банку, підвищення їх дохідності та забезпечення фінансової стійкості.

Раціональний розподіл капіталу між різними фінансовими інструментами, секторами економіки та ринками дозволяє банкам досягати балансу між прибутковістю і ризиком, а також підтримувати належний рівень

ліквідності. Це, у свою чергу, сприяє захисту інтересів вкладників і забезпечує стабільність функціонування банківської системи в цілому.

Значення інвестиційної діяльності банків виходить за межі окремої фінансової установи та проявляється на макроекономічному рівні. Зокрема, вона:

- сприяє підвищенню ліквідності та розвитку фондового ринку, забезпечуючи активний обіг фінансових інструментів;
- виступає важливим каналом трансмісії монетарної політики центрального банку, зокрема через операції з державними цінними паперами;
- забезпечує перерозподіл фінансових ресурсів між секторами економіки, стимулюючи інвестиційну активність;
- сприяє економічному зростанню та структурній модернізації економіки.

Таким чином, інвестиційна діяльність банків є не лише джерелом прибутковості та інструментом управління ризиками, але й важливим фактором забезпечення стабільності фінансової системи та розвитку національної економіки в цілому.

1.2. Основні форми інвестиційної діяльності комерційних банків

У сучасній економічній та науковій літературі використовується широкий спектр класифікаційних підходів до визначення видів інвестиційної діяльності банківських установ, що зумовлено багатогранністю її функцій та різноманітністю об'єктів інвестування. На наш погляд, ступінь деталізації та характер класифікації банківських інвестицій значною мірою визначаються їх макроекономічними та мікроекономічними функціями, а також особливостями інституційно-правового середовища, в межах якого здійснюється інвестиційна діяльність банків.

Як зазначає Вовчак О.Д., класифікаційні ознаки інвестицій можуть формуватися залежно від різних методологічних підходів, зокрема: оцінки

економічної ефективності інвестицій, визначення пріоритетних сфер вкладення капіталу, аналізу перспектив розвитку окремих галузей, рівня відповідальності за результати інвестування, а також необхідності комплексного дослідження теоретичних і практичних аспектів інвестиційного процесу. У підсумку вибір класифікаційних критеріїв безпосередньо пов'язаний із метою інвестора або суб'єкта господарювання [2, с. 344].

Відповідно, у кожному конкретному випадку інвестор визначає власні цілі інвестиційної діяльності, що можуть включати формування довгострокової стратегії, вибір оптимальної тактики інвестування або оцінку ефективності вкладень у певний сегмент ринку. Така деталізація дозволяє більш точно адаптувати інвестиційні рішення до специфіки окремих напрямів діяльності та умов ринкового середовища.

У науковій літературі однією з базових класифікацій є поділ інвестицій залежно від об'єктів вкладення на фінансові та реальні.

Фінансові інвестиції передбачають вкладення коштів у різноманітні фінансові інструменти, зокрема:

- цінні папери (акції, облігації, деривативи);
- депозитні та цільові банківські вкладення;
- паї, частки у статутному капіталі підприємств;
- інші фінансові активи.

Натомість реальні інвестиції пов'язані з вкладенням капіталу у матеріальні та нематеріальні активи, зокрема:

- основні засоби (обладнання, будівлі, інфраструктура);
- нематеріальні активи (патенти, ліцензії, програмне забезпечення);
- інноваційні проєкти та технологічний розвиток [4].

Таким чином, класифікація інвестиційної діяльності банків є багатокритеріальною та залежить від цілей аналізу, характеру інвестиційних процесів і специфіки функціонування банківських установ. Її використання дозволяє більш глибоко дослідити механізми інвестування, оцінити ефективність вкладень та сформулювати обґрунтовану інвестиційну стратегію

банку.

Нормативно-правове закріплення класифікації банківських інвестицій міститься у Закон України «Про банки і банківську діяльність», який визначає основні напрями інвестиційної діяльності банківських установ [9]. Відповідно до зазначеного нормативного акта, інвестиційна діяльність банку охоплює декілька взаємопов'язаних напрямів, що відображають як внутрішні, так і зовнішні аспекти використання фінансових ресурсів.

Зокрема, інвестиційна діяльність банків включає:

– інвестиції у розвиток власного бізнесу, які спрямовані на підвищення ефективності функціонування банку та його конкурентоспроможності, зокрема:

- придбання та модернізація основних засобів;
 - розширення мережі шляхом відкриття філій і відділень;
 - впровадження сучасних банківських технологій і нових фінансових продуктів;
 - підвищення кваліфікації персоналу;
- інвестиції у розвиток інших підприємств, що передбачають вкладення капіталу у корпоративні права або проєкти інших суб'єктів господарювання;
- формування інвестиційного портфеля банку, який включає операції з фінансовими інструментами з метою отримання доходу та диверсифікації ризиків;
- участь у фінансуванні інноваційно-інвестиційних проєктів, у тому числі через механізми проєктного фінансування або кредитування [9].

Окрім безпосереднього інвестування, банки здійснюють активну діяльність на інвестиційному ринку шляхом надання інвестиційних послуг, що значно розширює їх функціональні можливості та сприяє інтеграції у глобальні фінансові процеси. До основних інвестиційних послуг банківських установ належать:

- консультаційна діяльність, зокрема вибір об'єктів інвестування для клієнтів;

- управління інвестиційними проєктами, у тому числі в межах проєктного фінансування;
- формування та управління інвестиційними портфелями клієнтів;
- операції на ринку цінних паперів, які включають:
 - брокерську діяльність;
 - дилерську діяльність;
 - депозитарне обслуговування;
 - ведення реєстрів іменних цінних паперів;
 - управління цінними паперами клієнтів;
- послуги на ринку нерухомості, пов'язані з інвестуванням у відповідні активи;
- операції з хеджування інвестиційних ризиків, спрямовані на мінімізацію можливих фінансових втрат.

Таким чином, інвестиційна діяльність банківських установ має комплексний характер і охоплює як безпосереднє розміщення фінансових ресурсів, так і широкий спектр супутніх фінансових послуг. Це забезпечує підвищення ефективності функціонування банків, диверсифікацію джерел доходів та зміцнення їх ролі у розвитку інвестиційного середовища та фінансової системи загалом.

Наукові підходи до класифікації банківських інвестицій, запропоновані Васюренко О.В., мають важливе теоретико-прикладне значення, оскільки дозволяють розкрити економічну сутність інвестиційних процесів та їх ринкові форми, а також забезпечують інформаційну основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у банківській сфері [1, с. 220]. Вчений підкреслює, що класифікація інвестицій повинна відповідати практичним потребам інвестиційного менеджменту та відображати напрями розміщення капіталу банківських установ.

Зокрема, дослідник виділяє такі основні види банківських інвестицій:

- інвестиції у різні галузі економіки (промисловість, агропромисловий комплекс, машинобудування, транспорт, будівництво, зв'язок тощо), які, як

правило, мають форму довгострокового кредитування або участі у фінансуванні реального сектору економіки. Для оцінки ефективності таких вкладень пропонується застосовувати систему узагальнених показників, що характеризують результативність реальних інвестицій [1, с. 197–198];

- інвестиції у цінні папери, які належать до фінансових інвестицій і передбачають формування банком інвестиційного портфеля з метою отримання доходу та диверсифікації ризиків. Саме цьому виду інвестицій приділяється особлива увага, оскільки він є найбільш поширеним і гнучким інструментом розміщення ресурсів банку;

- інвестиції у сучасні технології та нематеріальну сферу, які пов'язані з інноваційною діяльністю та спрямовані на підвищення ефективності функціонування банківської установи або інших суб'єктів господарювання. В умовах цифровізації економіки такі вкладення набувають дедалі більшого значення.

Водночас важливою класифікаційною ознакою банківських інвестицій є мета вкладення капіталу, відповідно до якої вони поділяються на:

- прямі інвестиції, що передбачають участь банку в управлінні об'єктом інвестування та здійснення контролю над його діяльністю;

- портфельні інвестиції, які не передбачають прямого управлінського впливу, а орієнтовані на отримання доходу у вигляді процентів, дивідендів або приросту ринкової вартості фінансових активів.

Таким чином, запропонована класифікація дозволяє комплексно охарактеризувати напрями інвестиційної діяльності банків, враховуючи як об'єкти вкладення, так і цілі інвестування. Це сприяє підвищенню ефективності управління інвестиційним портфелем банку, оптимізації структури активів та забезпеченню стабільності його фінансових результатів.

Банківські операції з цінними паперами характеризуються значною різноманітністю та можуть бути систематизовані за їх економічною сутністю і функціональним призначенням. Узагальнено їх доцільно поділяти на три основні групи:

- емісійно-пасивні операції, що пов'язані з формуванням ресурсної бази банку шляхом випуску власних боргових цінних паперів (облігацій, депозитних сертифікатів тощо);

- клієнтсько-посередницькі операції, які здійснюються банками від імені, за рахунок і в інтересах клієнтів, зокрема через брокерську, дилерську діяльність та управління цінними паперами;

- інвестиційно-активні операції, що передбачають вкладення банком власних і залучених ресурсів у фінансові інструменти фондового ринку з метою отримання доходу.

У цьому контексті фінансові інвестиції банку слід розглядати як вкладення капіталу у різні види цінних паперів, які забезпечують отримання доходу як у формі регулярних виплат (дивідендів, купонів), так і за рахунок зростання їх ринкової вартості при подальшому продажу. Залежно від цілей інвестування та строків утримання активів у складі інвестиційного портфеля банку виділяють такі його основні складові:

- портфель цінних паперів на інвестиції – включає фінансові інструменти, що утримуються банком з метою довгострокового отримання доходу;

- портфель цінних паперів на продаж – формується з активів, призначених для коротко- або середньострокових операцій з метою отримання прибутку від зміни їх ринкової вартості;

- портфель вкладень у дочірні компанії – відображає інвестиції банку у підприємства, над якими він здійснює контроль;

- портфель пайової участі (інвестиції в асоційовані компанії) – включає вкладення у суб'єкти господарювання, в яких банк має суттєвий, але не контрольний вплив.

Віднесення конкретних цінних паперів до відповідного інвестиційного портфеля визначається рядом ключових чинників, серед яких:

- інвестиційні наміри банку щодо подальшого використання фінансових інструментів, сформовані на момент їх придбання (довгострокове утримання,

перепродаж, стратегічна участь тощо);

– фінансова спроможність банку реалізувати ці наміри, що передбачає наявність достатніх ресурсів, ліквідності та відповідних управлінських можливостей для утримання або реалізації активів відповідно до обраної стратегії.

Таким чином, класифікація банківських операцій із цінними паперами та структура інвестиційного портфеля є важливими інструментами фінансового менеджменту, які забезпечують ефективне розміщення ресурсів, диверсифікацію ризиків і підвищення прибутковості діяльності банківської установи.

1.3. Сучасні підходи до управління інвестиційною діяльністю комерційних банків

Методичні підходи до управління інвестиційною діяльністю банківської установи охоплюють сукупність принципів, алгоритмів, методів і інструментів, що забезпечують ефективну організацію процесу інвестування, оптимізацію структури інвестиційного портфеля та досягнення стратегічних цілей банку.

Алгоритм інвестиційної діяльності банку, як правило, має багатоетапний і циклічний характер та спрямований на досягнення максимальної дохідності за умови прийнятного рівня ризику. Початковим етапом є ідентифікація потенційних об'єктів інвестування, до яких належать фінансові інструменти (акції, облігації, деривативи), а також реальні активи, зокрема нерухомість або інфраструктурні проєкти. На цьому етапі формується первинний перелік інвестиційних альтернатив відповідно до стратегічних орієнтирів банку.

Наступним етапом є аналітична оцінка інвестиційних можливостей, яка передбачає комплексне дослідження ринкової кон'юнктури, фінансового стану емітентів, макроекономічних умов та ризиків. У межах цього етапу здійснюється як фундаментальний, так і технічний аналіз, а також оцінка

чутливості інвестицій до змін ключових економічних параметрів.

Після збору та обробки інформації банк застосовує економіко-математичні методи та фінансові моделі для оцінки ефективності інвестиційних рішень. До таких інструментів належать:

- прогнозування грошових потоків;
- розрахунок показників дохідності (ROI, IRR);
- оцінка ризику (VaR, стандартне відхилення, коефіцієнти β);
- визначення ризик-скоригованої дохідності;
- аналіз диверсифікаційного ефекту портфеля.

На основі отриманих результатів формується інвестиційна стратегія банку, яка забезпечує оптимальне співвідношення «дохідність – ризик» з урахуванням інвестиційних цілей, рівня ризик-апетиту та регуляторних вимог.

Етап реалізації інвестиційної стратегії передбачає безпосереднє формування інвестиційного портфеля та здійснення операцій на фінансових ринках. Після цього банк переходить до стадії постійного моніторингу та управління інвестиційним портфелем, що є необхідною умовою підтримання його ефективності.

Ключовими методами управління на цьому етапі є:

- ребалансування портфеля, тобто коригування структури активів відповідно до змін ринкових умов;
- диверсифікація вкладень з метою зниження ризиків;
- відбір та заміщення неефективних активів;
- виявлення нових інвестиційних можливостей для підвищення дохідності.

Таким чином, управління інвестиційною діяльністю банку є безперервним і динамічним процесом, що поєднує аналітичні, стратегічні та операційні аспекти. Його ефективна реалізація забезпечує раціональне використання фінансових ресурсів, підвищення прибутковості активів і зміцнення фінансової стійкості банківської установи в умовах мінливого ринкового середовища [28, с. 241].

У процесі здійснення інвестиційної діяльності банки застосовують широкий спектр аналітичних підходів, спрямованих на оцінювання інвестиційної привабливості активів, прогнозування їх дохідності та управління ризиками інвестиційного портфеля. У сучасній фінансовій практиці такі підходи доцільно систематизувати за трьома основними напрямками: фундаментальний, технічний та кількісний аналіз.

Фундаментальний аналіз базується на дослідженні внутрішньої (справедливої) вартості фінансових інструментів шляхом комплексної оцінки фінансового стану емітента, галузевих умов та макроекономічного середовища [30, с. 14]. У межах цього підходу здійснюється:

- аналіз фінансової звітності (баланс, звіт про фінансові результати, рух грошових коштів);
- розрахунок ключових фінансових коефіцієнтів (ліквідності, рентабельності, фінансової стійкості);
- оцінка якості корпоративного управління;
- аналіз макроекономічних чинників (процентні ставки, інфляція, темпи економічного зростання).

Метою фундаментального аналізу є визначення реальної вартості активу та виявлення недооцінених або переоцінених фінансових інструментів.

Технічний аналіз, на відміну від фундаментального, орієнтований на дослідження динаміки ринкових цін та обсягів торгів. Його методологічною основою є припущення, що ринкова ціна вже відображає всю релевантну інформацію, а історичні дані містять закономірності, які можуть бути використані для прогнозування майбутніх змін. У межах технічного аналізу застосовуються:

- графічні методи (побудова трендів, каналів, фігур технічного аналізу);
- індикатори (ковзні середні, RSI, MACD тощо);
- визначення рівнів підтримки та опору;
- виявлення торгових сигналів для прийняття рішень щодо купівлі або продажу активів.

Такий підхід особливо ефективний у короткострокових інвестиційних стратегіях та операціях на фінансових ринках.

Кількісний аналіз передбачає використання математичних, статистичних та економіко-математичних моделей для прийняття інвестиційних рішень. Він охоплює:

- розробку алгоритмічних стратегій для виявлення ринкових неефективностей;
- побудову моделей оцінки ризику (зокрема VaR, CVaR);
- застосування методів оптимізації портфеля (модель Марковіца, CAPM тощо);
- аналіз великих масивів фінансових даних із використанням сучасних цифрових технологій.

Кількісний підхід дозволяє формалізувати процес прийняття інвестиційних рішень, підвищити їх об'єктивність та забезпечити оптимальне співвідношення «ризик – дохідність».

Тобто, застосування фундаментального, технічного та кількісного аналізу у сукупності формує комплексну аналітичну основу інвестиційної діяльності банку, що сприяє підвищенню ефективності управління інвестиційним портфелем, зниженню рівня ризиків та досягненню стратегічних фінансових цілей банківської установи.

Окрім базових аналітичних підходів, у практиці інвестиційного менеджменту банків широко застосовуються додаткові методи оцінювання ризиків і прогнозування результативності вкладень, зокрема сценарний аналіз, стрес-тестування та аналіз чутливості. Їх використання дозволяє поглибити оцінку інвестиційних рішень і врахувати невизначеність зовнішнього середовища.

Сценарний аналіз передбачає моделювання альтернативних варіантів розвитку подій («сценаріїв»), що відображають можливі зміни макроекономічних та ринкових умов. Такі сценарії можуть охоплювати як імовірні зміни (наприклад, коливання процентних ставок, валютних курсів чи

рівня інфляції), так і малоймовірні, але критично важливі події (економічні кризи, фінансові шоки, геополітичні ризики). Оцінювання впливу цих сценаріїв на інвестиційний портфель дає змогу банкам ідентифікувати потенційні ризики, визначити рівень їх впливу та розробити заходи щодо мінімізації можливих втрат.

Стрес-тестування є спеціалізованою формою сценарного аналізу, яка зосереджена на оцінці стійкості інвестиційного портфеля банку за умов екстремальних або несприятливих ринкових ситуацій. Воно дозволяє виявити найбільш вразливі елементи портфеля, оцінити достатність капіталу та ліквідності для покриття потенційних збитків, а також підвищити рівень готовності банку до кризових явищ. Важливо зазначити, що проведення стрес-тестування є обов'язковою вимогою регуляторних органів, що спрямована на забезпечення стабільності як окремих банків, так і фінансової системи загалом.

Аналіз чутливості спрямований на визначення ступеня залежності результатів інвестиційної діяльності від змін ключових факторів. Він передбачає оцінювання впливу варіацій окремих параметрів (процентних ставок, кредитних спредів, валютних курсів, ринкової волатильності тощо) на дохідність і ризиковість інвестиційного портфеля. Кількісна оцінка таких залежностей дозволяє банку ідентифікувати критичні фактори впливу та обрати оптимальні стратегії формування і управління портфелем.

Загалом застосування зазначених методів у поєднанні з фундаментальним, технічним і кількісним аналізом формує комплексну систему аналітичного забезпечення інвестиційної діяльності банку. Така система дозволяє оцінювати інвестиційні можливості з різних позицій, підвищувати обґрунтованість управлінських рішень, ефективно управляти ризиками та забезпечувати досягнення стратегічних цілей банківської установи з урахуванням її ризик-апетиту [15, с. 61].

У банківських установах відповідальність за організацію та реалізацію інвестиційної діяльності, як правило, розподіляється між низкою

спеціалізованих підрозділів і фахівців, взаємодія яких забезпечує ефективність прийняття управлінських рішень та належний рівень контролю ризиків. Такий багаторівневий підхід відповідає сучасним вимогам фінансового менеджменту та корпоративного управління.

Ключову роль у цьому процесі відіграє підрозділ інвестиційного менеджменту (управління активами), який здійснює стратегічне та оперативне управління інвестиційним портфелем банку. До його складу входять портфельні менеджери, відповідальні за розробку інвестиційної стратегії, вибір фінансових інструментів та оцінку результативності вкладень. Важливою складовою їх діяльності є взаємодія з фінансовими аналітиками, які здійснюють глибокий аналіз ринків, галузей та окремих емітентів з метою виявлення найбільш привабливих об'єктів інвестування.

Не менш значущим є підрозділ управління ризиками, функціональне призначення якого полягає в ідентифікації, оцінюванні та контролі ризиків, пов'язаних з інвестиційною діяльністю. Ризик-менеджери аналізують ринкові, кредитні, операційні та інші види ризиків, забезпечуючи відповідність інвестиційних рішень визначеному рівню ризик-апетиту банку та чинним регуляторним вимогам.

Важливу функціональну роль виконують також підрозділи торгівлі та продажів. Торгові підрозділи забезпечують реалізацію операцій з фінансовими інструментами, оптимізуючи умови укладання угод та мінімізуючи транзакційні витрати. Водночас підрозділи продажів підтримують взаємодію з клієнтами, надаючи їм інвестиційні консультації, аналітичну інформацію та пропозиції щодо розміщення коштів.

Підтримуючі функції виконують юридичний департамент, служба комплаєнсу та операційні підрозділи, які забезпечують правову відповідність інвестиційної діяльності, дотримання нормативних вимог, контроль за виконанням внутрішніх процедур, а також організацію розрахунково-клірингових операцій і ведення обліку.

Таким чином, управління інвестиційною діяльністю банку є результатом

скоординованої взаємодії різних структурних підрозділів, що охоплюють стратегічне планування, аналітичне забезпечення, управління ризиками, здійснення операцій та контроль за їх виконанням. Такий комплексний підхід сприяє підвищенню ефективності інвестиційних рішень, забезпечує їх узгодженість із загальною стратегією банку та дозволяє мінімізувати вплив ризиків у процесі функціонування банківської установи.

РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

2.1. Сучасні тенденції інвестиційної діяльності комерційних банків на банківському ринку України

У сучасних умовах розвитку фінансового сектору України інвестиційна діяльність комерційних банків набуває особливого значення, оскільки виступає одним із ключових чинників забезпечення стабільності банківської системи, підтримки економічного зростання та активізації процесів післявоєнного відновлення держави. Сучасні тенденції інвестиційної діяльності банків формуються під впливом трансформаційних процесів у національній економіці, цифровізації фінансових послуг, посилення регуляторних вимог Національного банку України, а також високого рівня макроекономічної та геополітичної невизначеності. У цих умовах банки змушені адаптувати власну інвестиційну політику до нових ризиків і викликів, орієнтуючись на забезпечення достатнього рівня ліквідності, диверсифікацію активів та підтримання фінансової стійкості.

Однією з основних тенденцій сучасного банківського ринку України є зростання обсягів вкладень комерційних банків у державні цінні папери, насамперед облігації внутрішньої державної позики. Така ситуація пояснюється прагненням банків мінімізувати кредитний ризик в умовах нестабільності економічного середовища та забезпечити стабільний рівень доходності активних операцій. Державні цінні папери розглядаються банками як найбільш надійний інструмент інвестування, що дозволяє підтримувати нормативи ліквідності та одночасно отримувати гарантований дохід. Водночас надмірна концентрація банківських активів у державних інструментах може призводити до скорочення інвестиційної підтримки реального сектору економіки, що негативно впливає на темпи економічного розвитку країни.

Важливою тенденцією є також активізація процесів цифровізації інвестиційної діяльності банків. Сучасні інформаційні технології, автоматизовані системи аналізу ризиків, Big Data та штучний інтелект сприяють підвищенню ефективності управління інвестиційними портфелями, оптимізації структури активів та удосконаленню механізмів прийняття фінансових рішень. Використання цифрових платформ дозволяє банкам оперативно оцінювати інвестиційні ризики, прогнозувати зміну ринкової кон'юнктури та формувати більш гнучку інвестиційну стратегію.

Крім того, сучасний етап розвитку банківського ринку характеризується поступовим впровадженням ESG-підходів та принципів сталого фінансування в інвестиційну діяльність комерційних банків. Банківські установи дедалі більше орієнтуються на фінансування екологічно безпечних, соціально відповідальних та інноваційних проєктів, що відповідають міжнародним стандартам сталого розвитку. Зростає роль «зелених» фінансових інструментів, проєктного фінансування та інвестицій у відновлювану енергетику, енергоефективність і критичну інфраструктуру. Така тенденція сприяє інтеграції банківської системи України у світовий фінансовий простір та підвищенню інвестиційної привабливості держави.

Разом із тим інвестиційна діяльність комерційних банків України продовжує функціонувати в умовах підвищених ризиків, серед яких особливе місце займають воєнні ризики, інфляційні процеси, валютна нестабільність, погіршення платоспроможності позичальників та високий рівень проблемних активів. Це обумовлює необхідність удосконалення системи ризик-менеджменту, диверсифікації інвестиційних вкладень та посилення державного регулювання банківського сектору. У перспективі подальший розвиток інвестиційної діяльності комерційних банків має бути спрямований на забезпечення балансу між прибутковістю, ліквідністю та ризиковістю банківських активів, а також на активізацію інвестиційної підтримки структурної модернізації економіки України.

Проаналізуємо стан інвестиційного ринку за 2021 – 2025 рока (рис. 2.1).

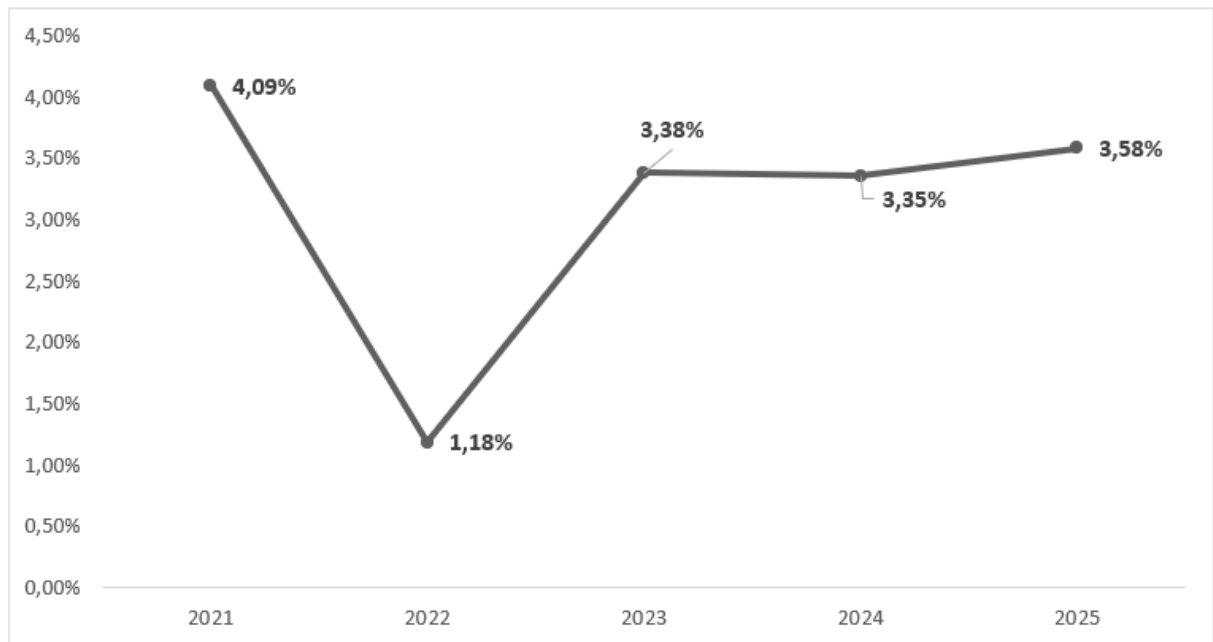

Рис. 2.1. Рентабельність активів комерційних банків України за 2021–2025 рр., % [19]

Динаміка рентабельності активів комерційних банків України у 2021–2025 рр. свідчить про суттєвий вплив кризових явищ та воєнних ризиків на ефективність функціонування банківської системи. Найнижче значення показника спостерігалось у 2022 році (1,18%), що було наслідком погіршення економічної ситуації та зростання ризиків банківської діяльності. Водночас у 2023–2025 рр. відбулося поступове відновлення рентабельності активів, що свідчить про адаптацію банків до нових умов функціонування, підвищення ефективності управління активами та зміцнення фінансової стійкості банківського сектору України.

Практика діяльності провідних міжнародних банків свідчить, що від 20 до 30% наявних ресурсів вони спрямовують на інвестиції у цінні папери. В Україні ж частка вкладень банків у цінні папери в структурі сукупних активів залишається відносно незначною. Водночас інвестування в цінні папери як вид банківських операцій має низку переваг, зокрема забезпечує диверсифікацію активів, зниження ризиків та стабілізацію доходів банків.

Інвестиційна діяльність банків регулюється чинним законодавством України та нормативними актами Національного банку України. Згідно з установленими вимогами, пряма або опосередкована участь банку в капіталі будь-якого підприємства чи установи не може перевищувати 15% його власного капіталу, а сукупний обсяг інвестицій — 60%. Зазначені обмеження суттєво впливають на інвестиційні можливості та ресурсний потенціал українських банків і, у разі їх недостатності, ускладнюють реалізацію масштабних інфраструктурних проєктів [19].

Загальний інвестиційний потенціал банківського сектору визначається обсягом інвестиційних ресурсів, які можуть бути спрямовані комерційними банками на інвестування.

Розглянемо динаміку зміни обсягів інвестиційних ресурсів комерційних банків України на рисунку 2.2.

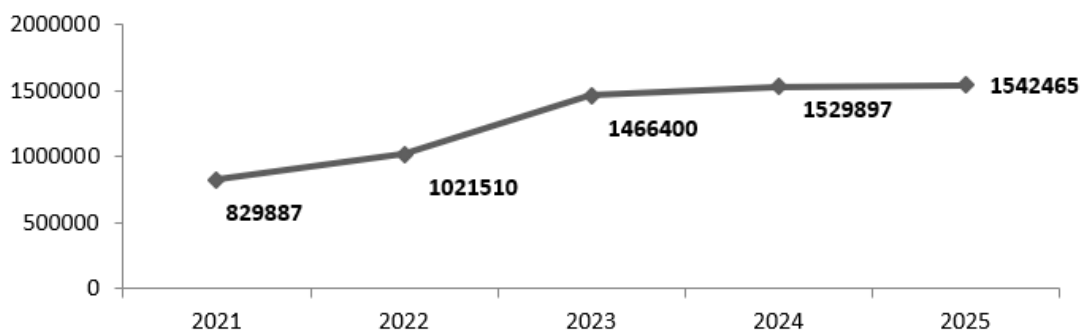

Рис. 2.2. Інвестиційний портфель комерційних банків України у 2021-2025 рр., млн. грн. [19]

Дані рисунка 2.2 свідчать про стійку позитивну динаміку показника у 2021–2025 рр. Значення показника зросло з 829887 млн грн у 2021 році до 1542465 млн грн у 2025 році, тобто майже вдвічі. Найбільш суттєве зростання спостерігалось у 2023 році, коли показник досяг 1466400 млн грн. У 2024–2025 рр. темпи приросту дещо уповільнилися, однак загальна тенденція залишалася висхідною. Це свідчить про поступове зміцнення фінансових результатів та підвищення ефективності діяльності банківського сектору України.

Водночас доцільним є порівняння зазначеного показника з обсягом номінального валового внутрішнього продукту, який відображає рівень розвитку інвестицій у банківській сфері.

Таблиця 2.1

Співвідношення обсягу інвестиційного портфелю комерційних банків України до обсягу номінального ВВП за 2021 – 2025 рр.*

Показники	2021	2022	2020	2024	2025
Обсяг інвестиційного портфелю банків, млн. грн.	829887	1021520	1466400	1529897	1542465
Обсяг номінального ВВП, млн. грн.	5459574	5191028	6537825	7658659	2427964
Інвестиційний портфель/ВВП	15,20%	19,68%	22,43%	19,98%	63,53%

*Розраховано самостійно на підставі даних НБУ [23]

Проведений аналіз співвідношення обсягу інвестиційного портфеля комерційних банків України до номінального ВВП у 2021–2025 рр. свідчить про посилення ролі банківського сектору у процесах інвестиційного забезпечення економіки. Дані таблиці демонструють стійке зростання обсягу інвестиційного портфеля банків — з 829887 млн грн у 2021 році до 1542465 млн грн у 2025 році, що свідчить про активізацію інвестиційної діяльності банківських установ та поступове нарощування вкладень у фінансові інструменти.

Водночас динаміка співвідношення інвестиційного портфеля до ВВП характеризується певною нерівномірністю. У 2021–2023 рр. показник зріс з 15,20 % до 22,43 %, що свідчило про випереджаючі темпи зростання інвестиційної активності банків порівняно з темпами зміни номінального ВВП. Це може бути пов'язано зі збільшенням вкладень банків у державні цінні папери, підвищенням ролі банківського сектору у фінансуванні державних потреб та прагненням банків забезпечити стабільність активних операцій в умовах економічної нестабільності.

У 2024 році спостерігалось незначне зниження показника до 19,98 %, що пояснюється більш високими темпами зростання номінального ВВП порівняно зі зростанням інвестиційного портфеля банків. Проте у 2025 році значення показника різко зросло до 63,53 %, що свідчить або про суттєве збільшення інвестиційної активності банків, або про значне скорочення обсягу номінального ВВП. Така динаміка вказує на високий рівень концентрації інвестиційних ресурсів у банківському секторі та посилення залежності економіки від банківських інвестиційних механізмів.

Отже, результати аналізу підтверджують, що комерційні банки України поступово зміцнюють свої позиції як важливі інституційні інвестори на фінансовому ринку. Разом із тим значні коливання співвідношення інвестиційного портфеля до ВВП свідчать про збереження макроекономічної нестабільності та необхідність удосконалення механізмів управління інвестиційною діяльністю банків з метою забезпечення збалансованого розвитку банківської системи та економіки країни загалом.

Водночас подальший аналіз потребує врахування динаміки поточних обсягів вкладень банків у цінні папери та оцінки їх співвідношення із сукупними активами банківського сектору (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Відношення обсягу інвестиційного портфелю до загального обсягу активів комерційних банків України за 2021 – 2025 рр.

роки	Інвестиційний портфель, млн грн.	Зміни	Банківські активи, млн. грн.	Зміни	Інвестиції / активи
2021	829887	4,87%	2053928	12,68%	40,40%
2022	1021520	23,09%	2353592	14,59%	43,40%
2023	1466400	43,55%	2942806	25,03%	49,83%
2024	1529897	4,33%	3422600	16,30%	44,70%
2025	1542465	0,82%	3733419	9,08%	41,32%

*Розраховано самостійно на підставі даних НБУ [23]

Аналіз даних таблиці 2.2 свідчить про суттєве зростання ролі інвестиційної діяльності у структурі активних операцій комерційних банків України протягом 2021–2025 рр. Обсяг інвестиційного портфеля банків зріс з 829887 млн грн у 2021 році до 1542465 млн грн у 2025 році, що свідчить про активізацію інвестиційних операцій банківських установ та посилення їхньої ролі на фінансовому ринку.

Найвищі темпи приросту інвестиційного портфеля спостерігалися у 2023 році – 43,55 %, що значно перевищувало темпи зростання банківських активів (25,03 %). Це сприяло збільшенню частки інвестиційного портфеля в структурі активів банків до 49,83 %, тобто майже половина активів банківської системи була сформована за рахунок інвестиційних вкладень. Така тенденція свідчить про переорієнтацію банків на інвестиційні інструменти, насамперед державні цінні папери, в умовах підвищених кредитних ризиків та економічної нестабільності.

У 2024–2025 рр. темпи зростання інвестиційного портфеля суттєво уповільнилися, а його частка в активах банків знизилася до 44,70 % та 41,32 % відповідно. Це може свідчити про поступове відновлення кредитної активності банків, диверсифікацію активних операцій та зменшення надмірної концентрації ресурсів у інвестиційних вкладеннях.

Таким чином, результати аналізу підтверджують, що у досліджуваному періоді інвестиційна діяльність залишалася одним із ключових напрямів функціонування комерційних банків України. Водночас зміни співвідношення інвестиційного портфеля та активів свідчать про адаптацію банківської системи до умов макроекономічної нестабільності та трансформацію структури банківських активів відповідно до сучасних ризиків і потреб фінансового ринку.

На наступному етапі доцільно здійснити порівняльний аналіз банківських інвестицій в ОВДП як найбільш поширеного інструменту вкладень та банківського кредитування з позицій рівня дохідності (рис. 2.3).

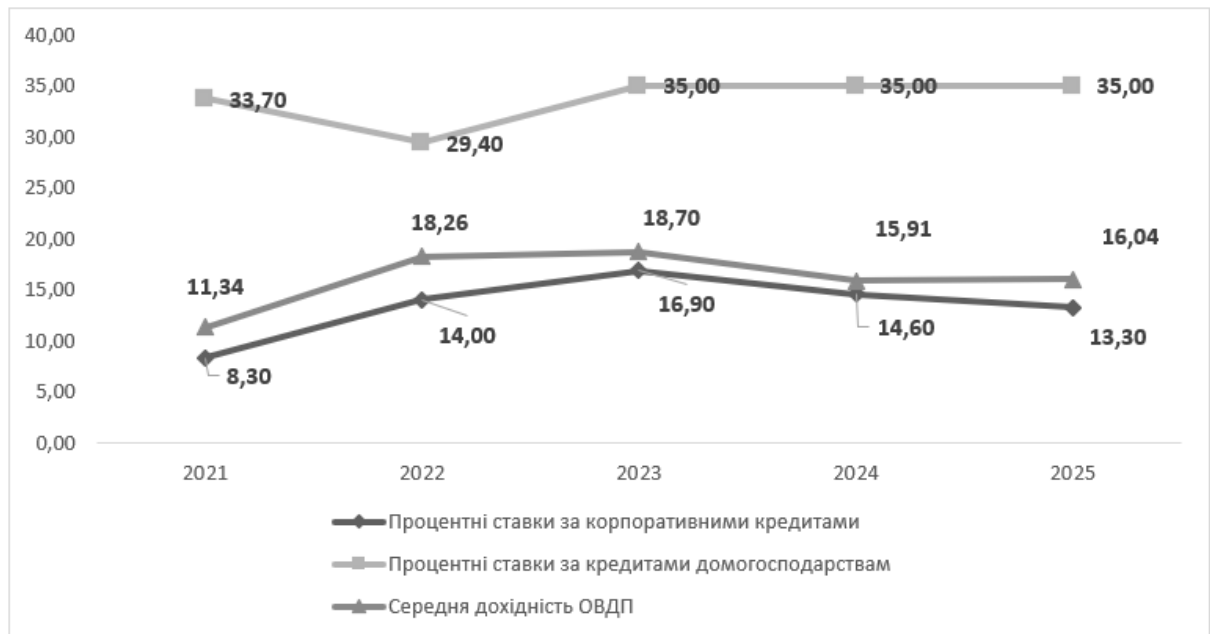

Рис. 2.3. Порівняння процентних ставок банківського кредитування з дохідністю ОВДП, % [23]

Аналіз даних рис. 2.3 свідчить про суттєві зміни співвідношення між процентними ставками банківського кредитування та дохідністю облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) у 2021–2025 рр. У досліджуваному періоді дохідність ОВДП залишалася відносно стабільною та коливалася в межах 11,34–18,70%, тоді як процентні ставки за кредитами характеризувалися більшою варіативністю.

Процентні ставки за кредитами домогосподарствам упродовж усього періоду залишалися найвищими та перебували на рівні 29,40–35,00 %, що свідчить про високий рівень ризиковості роздрібного кредитування та значну вартість банківських ресурсів для населення. Водночас процентні ставки за корпоративними кредитами були значно нижчими та змінювалися від 8,30 % у 2021 році до 16,90 % у 2023 році з подальшим зниженням до 13,30 % у 2025 році.

Особливу увагу привертає тенденція зближення дохідності ОВДП із процентними ставками за корпоративними кредитами у 2022–2025 рр. Це свідчить про підвищення привабливості державних цінних паперів для банків порівняно з кредитуванням реального сектору економіки. В умовах воєнної та

макроекономічної нестабільності банки дедалі активніше переорієнтовували ресурси на інвестування в ОВДП як менш ризиковий та більш прогнозований фінансовий інструмент.

Тобто, результати аналізу підтверджують, що у досліджуваному періоді державні цінні папери стали одним із ключових напрямів розміщення банківських ресурсів. Це сприяло підтриманню фінансової стійкості банківської системи, однак водночас могло обмежувати обсяги кредитування корпоративного сектору та стримувати інвестиційну активність в економіці України.

Отже, проведений аналіз показників інвестиційної діяльності комерційних банків України у 2021–2025 рр. дозволяє зробити висновок про суттєву трансформацію структури та напрямів використання банківських ресурсів в умовах макроекономічної нестабільності та воєнних викликів. Дослідження засвідчило, що банківський сектор України зберіг здатність до адаптації та поступового відновлення ефективності функціонування, незважаючи на значний вплив кризових факторів у 2022 році.

Аналіз рентабельності активів комерційних банків показав різке погіршення ефективності діяльності банківської системи у 2022 році, що було обумовлено зростанням кредитних ризиків, необхідністю формування резервів та загальним погіршенням економічної ситуації. Водночас у 2023–2025 рр. спостерігалось поступове відновлення прибутковості банківських активів, що свідчить про стабілізацію фінансового сектору та підвищення ефективності управління активними операціями.

Динаміка інвестиційного портфеля банків свідчить про суттєве зростання обсягів інвестиційних вкладень протягом досліджуваного періоду. Частка інвестиційного портфеля у структурі банківських активів залишалася високою та в окремі роки наближалася до половини сукупних активів банківської системи. Це підтверджує посилення ролі інвестиційної діяльності у функціонуванні комерційних банків та переорієнтацію банківських ресурсів на менш ризикові фінансові інструменти, насамперед державні цінні папери.

Крім того, аналіз співвідношення інвестиційного портфеля банків до обсягу номінального ВВП засвідчив зростання значення банківського сектору у фінансовому забезпеченні економіки країни. Водночас значні коливання цього показника свідчать про залежність банківської інвестиційної активності від загального макроекономічного стану та динаміки державних фінансів.

Порівняння процентних ставок банківського кредитування з дохідністю ОВДП підтвердило підвищення інвестиційної привабливості державних цінних паперів для банківських установ. У досліджуваному періоді дохідність ОВДП у багатьох випадках була співставною або близькою до ставок за корпоративними кредитами, що стимулювало банки спрямовувати значну частину ресурсів у державні фінансові інструменти замість активного кредитування реального сектору економіки.

Таким чином, сучасні тенденції розвитку інвестиційної діяльності комерційних банків України характеризуються зростанням ролі інвестиційних операцій, підвищенням концентрації активів у державних цінних паперах, адаптацією банків до умов підвищених ризиків та поступовим відновленням фінансової стійкості банківської системи. Разом із тим надмірна орієнтація банків на інвестування в ОВДП може стримувати розвиток кредитування економіки, що обумовлює необхідність удосконалення механізмів стимулювання інвестиційної та кредитної активності банківського сектору України.

2.2. Аналіз фінансово-економічної діяльності АТ КБ «ПриватБанк»

ПриватБанк належить до перших приватних комерційних банків, заснованих в Україні. Рішення про його створення було ухвалене на зборах засновників 7 лютого 1992 року [20], а вже 19 березня того ж року банк пройшов державну реєстрацію. На початковому етапі діяльності ПриватБанк мав лише один офіс і кілька комп'ютерів, проте згодом став піонером впровадження інновацій у банківській сфері.

Зокрема, саме ПриватБанк першим в Україні запровадив використання пластикових карток і банкоматів, а також став першою фінансовою установою країни, що отримала міжнародний кредитний рейтинг. У 1996 році банк набув статусу повноправного члена міжнародної платіжної системи Visa International, що сприяло початку масового випуску платіжних карток. У 1997 році ПриватБанк першим серед українських банків отримав рейтинг міжнародного агентства Thomson BankWatch та став учасником платіжної системи Europay.

Вагомим етапом розвитку банківської системи України став запуск у 2001 році системи дистанційного обслуговування «Приват24», яка забезпечила клієнтам можливість управляти рахунками, здійснювати платежі та перекази в режимі реального часу. У лютому 2002 року банк випустив свою мільйонну пластикову картку.

У 2003 році ПриватБанк був визнаний найкращим банком за рівнем обслуговування клієнтів за системою Western Union, а також удостоєний нагороди STP Excellence Award від Deutsche Bank, що засвідчило високий рівень професіоналізму у сфері міжнародних розрахунків. Крім того, ПриватБанк став першим українським банком, який розмістив єврооблігації на європейському ринку на суму 100 млн дол. США та отримав кредитний рейтинг «B-» від агентства Standard & Poor's. Міжнародне рейтингове агентство Fitch також присвоїло банку рейтинг довгострокових європейських облігацій на рівні «B-». [20].

18 грудня 2016 року, після ухвалення Національним банком рішення про визнання банку неплатоспроможним, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб призначив тимчасового адміністратора для управління діяльністю АТ КБ «ПриватБанк». У цей самий день Кабінет Міністрів України ухвалив рішення про перехід банку у державну власність, визначивши Міністерство фінансів України єдиним акціонером установи.

У період з 19 по 21 грудня 2016 року, відповідно до норм Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», ФГВФО припинив

повноваження Правління та Наглядової ради банку та взяв на себе повне управління його діяльністю. У межах проведених заходів Фонд визнав знецінення кредитного портфеля клієнтів на суму 155,764 млрд грн, а також здійснив конвертацію коштів клієнтів у розмірі 10,934 млрд грн, єврооблігацій на суму 10,721 млрд грн і субординованого боргу в обсязі 7,783 млрд грн у статутний капітал банку.

21 грудня 2016 року, за результатами зазначених операцій, акції банку були передані Міністерству фінансів України за символічною ціною в одну гривню. У грудні 2020 року Міністерство фінансів також ухвалило рішення про збільшення статутного капіталу банку на 116,8 млн грн. Станом на 31 грудня 2016 року та в подальшому єдиним акціонером АТ КБ «ПриватБанк» залишається Міністерство фінансів України, а кінцевим контролюючим власником банку виступає держава в особі уряду України.

Проведемо аналіз загального фінансового стану та рівня прибутковості АТ КБ «ПриватБанк», розпочавши з оцінки динаміки основних статей балансу установи (табл. 2.3). Упродовж досліджуваного періоду спостерігається стійка тенденція до зростання активів банку: у 2022–2025 роках їх обсяг збільшився на 65,79%. Особливо інтенсивне зростання активів було зафіксовано у 2023 році, коли приріст становив 25,79%, що насамперед зумовлено істотним збільшенням грошових коштів на 61,67%.

Таблиця 2.3

Динаміка активів АТ КБ «ПриватБанк» на 2022-2025 роки *

Найменування статті	2022	2023	2024	2025	Абсолютний приріст, млн. грн.				Відносне зростання, %			
					2023/ 2022	2024/ 2023	2025/ 2024	2025/ 2022	2023/ 2022	2024/ 2023	2025/ 2024	2025/ 2022
Грошові кошти та їх еквіваленти	94191	152282	151768	155739	58091	-514	3971	61548	61,67	-0,34	2,62	65,34
Кредити та аванси банкам	103837	134237	86589	127052	30400	-47648	40463	23215	29,28	-35,50	46,73	22,36
Кредити та аванси клієнтам	68084	92019	112761	156362	23935	20742	43601	88278	35,16	22,54	38,67	129,66
Інвестиційні цінні папери	239752	271847	375094	419450	32095	103247	44356	179698	13,39	37,98	11,83	74,95
Поточні податкові активи	9079	4	4	4	-9075	0	0	-9075	-99,96	0,00	0,00	-99,96
Інвестиційна нерухомість	2155	2340	2005	2005	185	-335	0	-150	8,58	-14,32	0,00	-6,96
Основні засоби	5228	5127	5173	7179	-101	46	2006	1951	-1,93	0,90	38,78	37,32
Нематеріальні активи	1389	1563	1972	2461	174	409	489	1072	12,53	26,17	24,80	77,18
Відстрочені податкові активи	1100	1952	1629	1098	852	-323	-531	-2	77,45	-16,55	-32,60	-0,18
Інвестиції в дочірні підприємства	30	30	30	30	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
Інші фінансові активи	6498	9493	13496	14492	2995	4003	996	7994	46,09	42,17	7,38	123,02
Інші нефінансові активи	9189	9094	9932	10040	-95	838	108	851	-1,03	9,21	1,09	9,26
Непоточні активи або групи вибуття	64	20	1008	321	-44	988	-687	257	-68,75	4940,00	-68,15	401,56
Загальна сума активів	540596	680008	761461	896234	139412	81453	134773	355638	25,79	11,98	17,70	65,79

* Розраховано самостійно на підставі фінансової звітності банку [20]

За результатами аналізу також відзначається значне розширення кредитного портфеля банку, який зріс на 129,66%. Водночас деяке зростання продемонстрували кошти, залучені від інших банків, обсяг яких збільшився на 22,36%, що свідчить про продовження активізації міжбанківських операцій та посилення ресурсної бази банку.

Далі розглянемо структуру активів банку, яка показана в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Склад та структура активів АТ КБ «Приватбанк» за 2022 - 2025 рр.*

Найменування статті	2022		2023		2024		2025	
	млн. грн.	% до підсумку	млн. грн.	% до підсумку	млн. грн.	% до підсумку	млн. грн.	% до підсумку
Грошові кошти та їх еквіваленти	94191	17,42	152282	22,39	151768	19,93	155739	17,38
Кредити та аванси банкам	103837	19,21	134237	19,74	86589	11,37	127052	14,18
Кредити та аванси клієнтам	68084	12,59	92019	13,53	112761	14,81	156362	17,45
Інвестиційні цінні папери	239752	44,35	271847	39,98	375094	49,26	419450	46,80
Поточні податкові активи	9079	1,68	4	0,00	4	0,00	4	0,00
Інвестиційна нерухомість	2155	0,40	2340	0,34	2005	0,26	2005	0,22
Основні засоби	5228	0,97	5127	0,75	5173	0,68	7179	0,80
Нематеріальні активи	1389	0,26	1563	0,23	1972	0,26	2461	0,27
Відстрочені податкові активи	1100	0,20	1952	0,29	1629	0,21	1098	0,12
Інвестиції в дочірні компанії	30	0,01	30	0,00	30	0,00	30	0,00
Інші фінансові активи	6498	1,20	9493	1,40	13496	1,77	14492	1,62
Інші нефінансові активи	9189	1,70	9094	1,34	9932	1,30	10040	1,12
Непоточні активи або групи вибуття	64	0,01	20	0,00	1008	0,13	321	0,04
Усього активів	540596	100,00	680008	100,00	761461	100,00	896234	100,00

*Розраховано самостійно на підставі фінансової звітності банку [20]

У цілому протягом останніх чотирьох років структура активів банку залишалася відносно стабільною, без істотних змін у питомій вазі основних статей. Найбільшу частку в загальному обсязі активів становлять інвестиційні

цінні папери — 49,26%, а також кредити та аванси, надані клієнтам, частка яких дорівнює 17,45%. Водночас у 2025 році спостерігалось суттєве зростання питомої ваги кредитів, наданих іншим банкам, до 14,18% (порівняно з 2024 роком – 11,37%), що свідчить про переорієнтацію частини активів на міжбанківські операції.

Перейдемо до аналізу зобов'язань АТ КБ «ПриватБанк». У структурі пасивів домінуюче місце займають кошти клієнтів, що підтверджується даними таблиці 2.5 і характеризує банк як установу з переважно депозитною моделлю формування ресурсної бази.

Таблиця 2.5

Склад та структура зобов'язань банку АТ КБ «ПриватБанк» *

Найменування статті	2022		2023		2024		2025	
	млн грн.	% до підсумку	млн грн.	% до підсумку	млн грн.	% до підсумку	млн грн.	% до підсумку
Кошти клієнтів	471970	97,76	555525	93,34	621596	93,85	731571	91,91
Інші залучені кошти	128	0,03	2630	0,44	6199	0,94	8449	1,06
Поточні податкові зобов'язання	0	0,00	25790	4,33	21553	3,25	42133	5,29
Інші фінансові зобов'язання	2634	0,55	3038	0,51	4072	0,61	3806	0,48
Забезпечення, у т.ч.:	5804	1,20	5438	0,91	6013	0,91	6251	0,79
резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії	1280	0,27	1111	0,19	1046	0,16	882	0,11
інші забезпечення	4524	0,94	4327	0,73	4967	0,75	5369	0,67
Інші нефінансові зобов'язання	2271	0,47	2741	0,46	2884	0,44	3740	0,47
Усього зобов'язань	482807	100,00	595162	100,00	662317	100,00	795951	100,00

* Розраховано самостійно на підставі фінансової звітності банку [20]

Питома вага коштів клієнтів у загальному обсязі зобов'язань банку дещо знизилась з 97,76% у 2022 році до 91,91% у 2025 році, що свідчить про домінування депозитних ресурсів у структурі пасивів. Фактично майже всі зобов'язання банку сформовані за рахунок коштів його клієнтів.

Таблиця 2.6

Динаміка зобов'язань АТ КБ «ПриватБанк» на 2022-2025 роки *

Найменування статті	2022	2023	2024	2025	Абсолютний приріст, млн. грн.				Відносне зростання, %			
					2023/ 2022	2024/ 2023	2025/ 2024	2025/ 2022	2023/ 2022	2024/ 2023	2025/ 2024	2025/ 2022
Кошти клієнтів	471970	555525	621596	731571	83555	66071	109975	259601	17,70	11,89	17,69	55,00
Інші залучені кошти	128	2630	6199	8449	2502	3569	2250	8321	1954,69	135,70	36,30	6500,78
Поточні податкові зобов'язання	0	25790	21553	42133	25790	-4237	20580	42133	0,00	-16,43	95,49	100,00
Інші фінансові зобов'язання	2634	3038	4072	3806	404	1034	-266	1172	15,34	34,04	-6,53	44,50
Забезпечення, у т.ч.:	5804	5438	6013	6251	-366	575	238	447	-6,31	10,57	3,96	7,70
резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії	1280	1111	1046	882	-169	-65	-164	-398	-13,20	-5,85	-15,68	-31,09
інші забезпечення	4524	4327	4967	5369	-197	640	402	845	-4,35	14,79	8,09	18,68
Інші нефінансові зобов'язання	2271	2741	2884	3740	470	143	856	1469	20,70	5,22	29,68	64,69
Усього зобов'язань	482807	595162	662317	795951	112355	67155	133634	313144	23,27	11,28	20,18	64,86

* Розраховано самостійно на підставі фінансової звітності банку [20]

У таблиці 2.6 наведено динаміку зобов'язань АТ КБ «ПриватБанк» за 2022–2025 роки. Результати аналізу показують, що протягом досліджуваного періоду зобов'язання банку демонстрували стійку тенденцію до зростання, збільшившись загалом на 64,86%. Така позитивна динаміка зумовлена насамперед приростом коштів клієнтів, обсяг яких за аналізований період зріс на 55,00%, що підтверджує високий рівень довіри клієнтів до банківської установи. Суттєвий приріст також показали інші залучені кошти (кредити, отримані від фінансових організацій) – 6500,78%.

Загалом динаміка активів, зобов'язань та власного капіталу АТ «ПриватБанк» за 2022-2025 роки представлена на рис. 2.4.

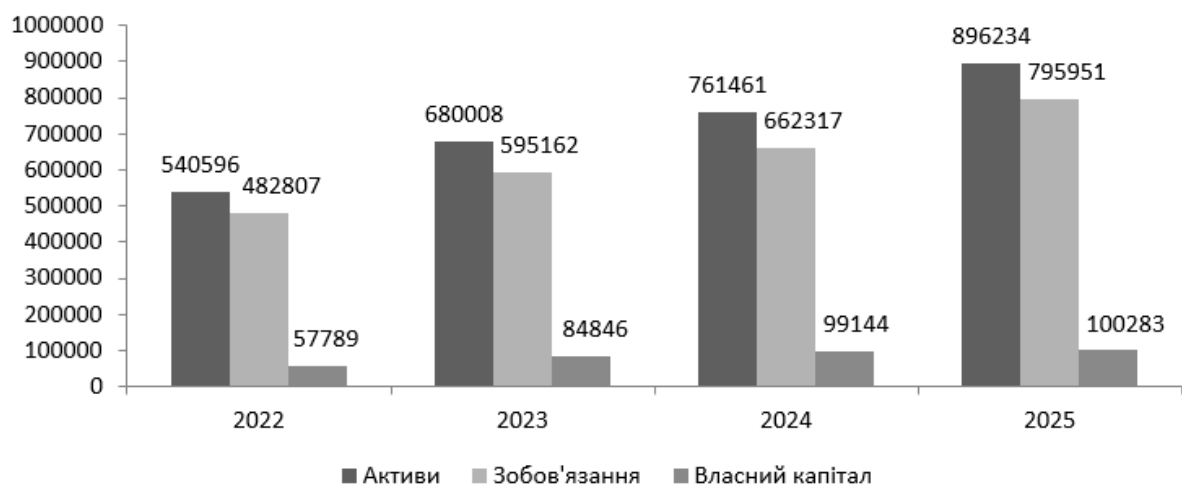

Рис. 2.4. Динаміка активів, зобов'язань та власного капіталу АТ «ПриватБанк» за 2022-2025 роки*, млн грн.

*Розраховано самостійно на основі фінансової звітності банку [20]

На завершальному етапі аналізу фінансово-економічного стану АТ КБ «ПриватБанк» доцільно здійснити оцінку показників його рентабельності. З цією метою розглянемо динаміку змін доходів і витрат банку, що відображена на рисунках 2.5 та 2.6, а також узагальнена у таблиці 2.7. Це дозволить визначити ефективність формування фінансових результатів та рівень прибутковості діяльності банку впродовж досліджуваного періоду.

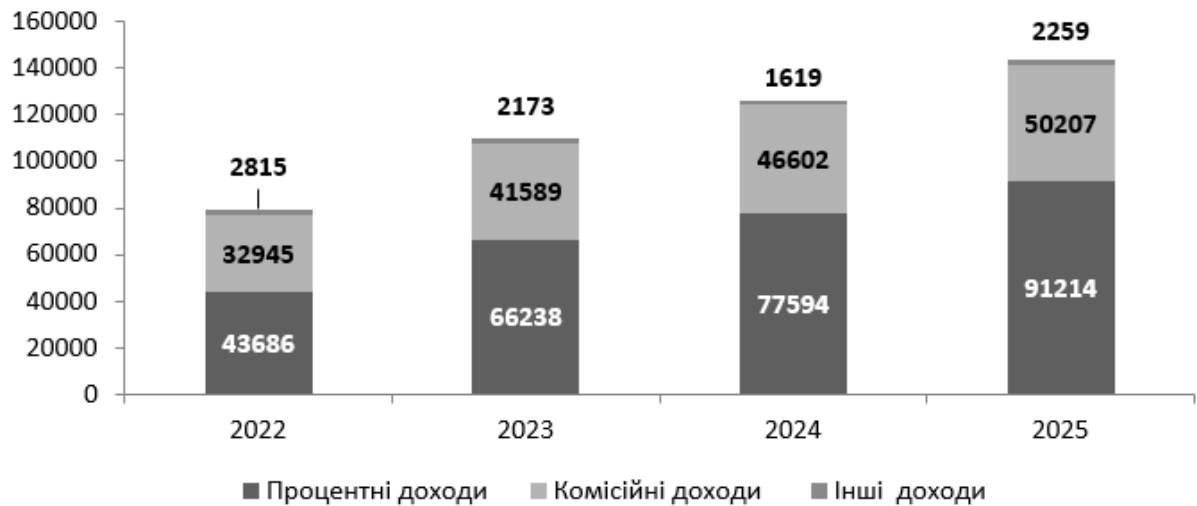

Рис. 2.5. Склад та динаміка доходів банку АТ КБ «ПриватБанк»*, млн грн.

* Розраховано самостійно на підставі фінансової звітності банку [20]

Таблиця 2.7

Склад та структура доходів та витрат банку АТ КБ «ПриватБанк» *

Найменування статті	2022		2023		2024		2025	
	млн. грн.	% до підсумку	млн. грн.	% до підсумку	млн. грн.	% до підсумку	млн. грн.	% до підсумку
Доходи								
Процентні доходи	43686	54,99	66238	60,22	77594	61,67	91214	63,48
Комісійні доходи	32945	41,47	41589	37,81	46602	37,04	50207	34,94
Інші доходи	2815	3,54	2173	1,98	1619	1,29	2259	1,57
Всього доходів	79446	100	110000	100,00	125815	100,00	143680	100,00
Витрати								
Процентні витрати	3768	14,09	6616	19,06	10706	26,19	11288	24,38
Комісійні витрати	12505	46,75	17150	49,41	18834	46,07	22277	48,12
Інші адміністративні та операційні витрати	10473	39,16	10946	31,53	11341	27,74	12726	27,49
Всього витрат	26746	100,00	34712	100,00	40881	100,00	46291	100,00

* Розраховано самостійно на підставі фінансової звітності банку [20]

Процентні доходи займають провідне місце у структурі загальних доходів банку, становлячи у 2025 році 63,48%, що свідчить про домінування процентних надходжень за наданими кредитами як основного джерела формування доходів. Водночас простежується зменшення ролі комісійних доходів: їх частка зменшилася з 41,47% у 2022 році до 34,94% у 2025 році. При цьому вона все ще достатньо висока, що є ознакою активізації роздрібних

банківських операцій та розвитку небанківських послуг. У цілому за аналізований період загальний обсяг доходів банку зріс на 80,85%.

Щодо витрат, то за останні чотири роки вони зросли на 72,08%. Питома вага процентних витрат збільшилася на 10,30%, що свідчить про оптимізацію структури ресурсної бази та залучення дешевших фінансових ресурсів. Разом із тим суттєво зросла частка комісійних і адміністративних витрат, що переважно пов'язано зі збільшенням витрат на оплату праці персоналу.

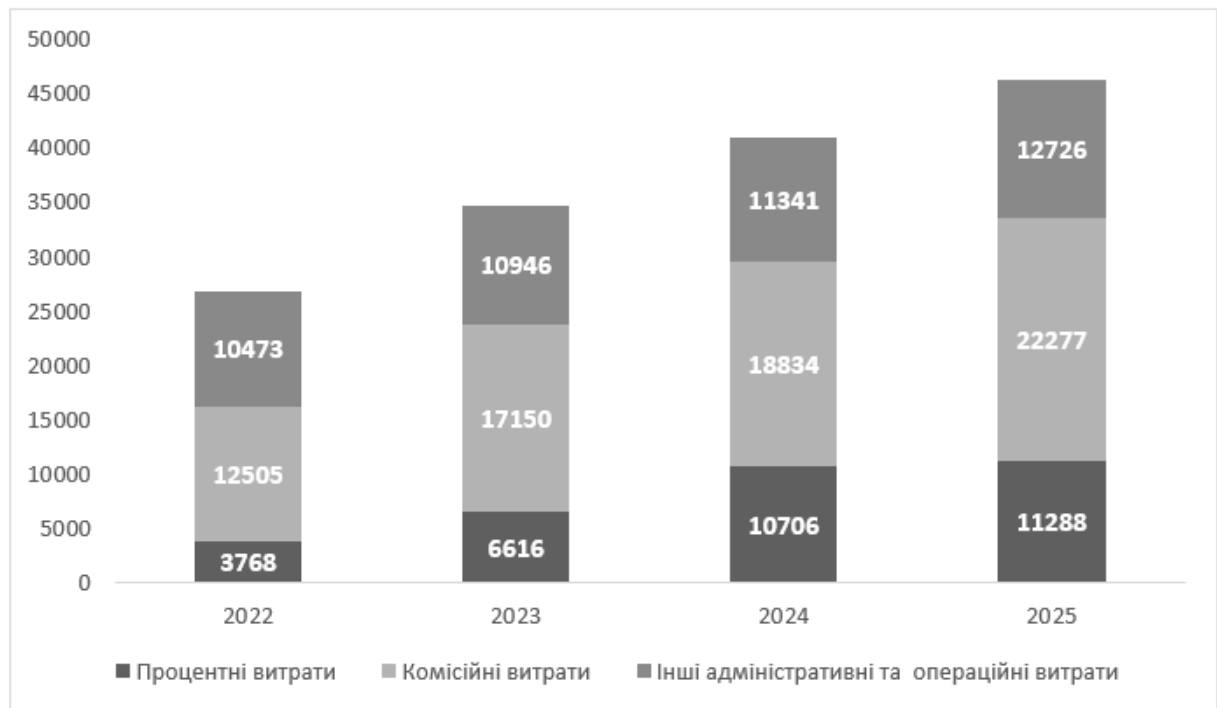

Рис. 2.6. Склад та динаміка витрат АТ КБ «ПриватБанк» *, млн грн.

* Розраховано самостійно на підставі фінансової звітності банку [20]

Динаміка чистого прибутку АТ КБ «ПриватБанк» у 2022–2025 роках характеризується загальним зростанням із подальшим спадом у 2025 році, що відображає вплив як внутрішніх управлінських рішень, так і зовнішніх макроекономічних чинників.

У 2022 році чистий прибуток банку становив 30 198 млн грн. У 2023 році показник зріс до 37 765 млн грн (+7 567 млн грн або +25,06%), що свідчить про адаптацію банку до умов воєнної економіки, стабілізацію операційної діяльності та ефективне управління ресурсами. У 2024 році прибуток досяг максимального значення – 40 141 млн грн (+2 376 млн грн або +6,29%

порівняно з 2023 роком), що вказує на пік фінансової результативності за досліджуваний період.

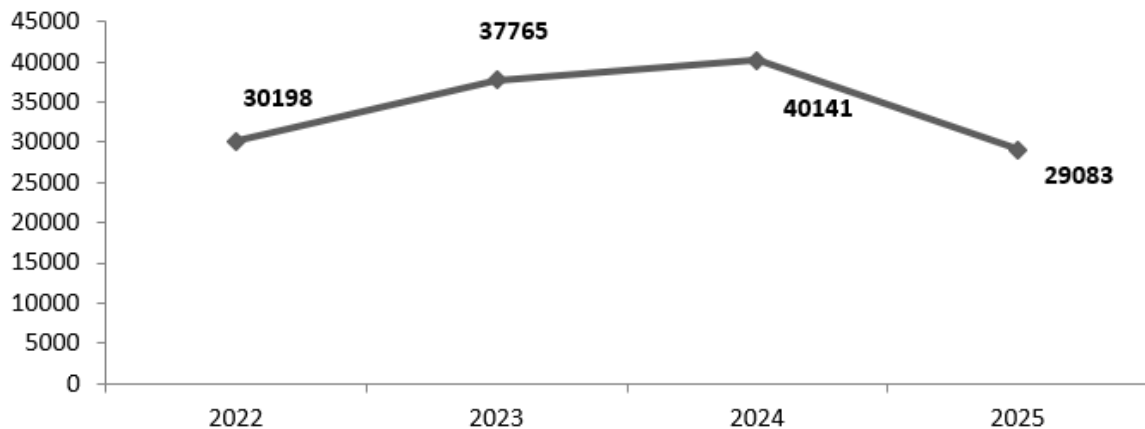

Рис. 2.7. Динаміка зміни чистого прибутку АТ КБ «ПриватБанк» *, млн. грн.

* Розраховано самостійно на підставі фінансової звітності банку [20]

Однак у 2025 році спостерігається суттєве зниження чистого прибутку до 29 083 млн грн (-11 058 млн грн або -27,55% порівняно з 2024 роком), що навіть нижче рівня 2022 року. Така негативна динаміка може бути зумовлена низкою факторів: зростанням вартості ресурсної бази, підвищенням витрат на формування резервів під кредитні ризики, зниженням дохідності окремих активних операцій, а також загальним погіршенням макроекономічної ситуації.

Узагальнюючи, слід зазначити, що у 2022–2024 роках банк демонстрував стабільне зростання прибутковості, що підтверджує ефективність його бізнес-моделі в умовах кризи. Водночас спад у 2025 році свідчить про підвищення чутливості фінансових результатів до зовнішніх ризиків та необхідність посилення управління витратами і кредитними ризиками. Загалом динаміка прибутку має циклічний характер із піком у 2024 році та подальшою корекцією.

У цілому АТ «ПриватБанк» посідає провідні позиції серед найприбутковіших банків України, характеризується високим рівнем рентабельності, що позитивно позначається на його загальному фінансовому стані. За аналізований період банк не лише зберіг стабільну прибутковість

діяльності, а й забезпечив суттєве зростання ключових статей доходів, що свідчить про ефективність обраної фінансової та операційної стратегії.

2.3. Аналіз інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк»

Акціонерне товариство комерційний банк «ПриватБанк» посідає провідні позиції серед фінансово-кредитних установ України, що активно функціонують на вітчизняному ринку цінних паперів. У сучасних умовах банк здійснює широке коло операцій у сфері інвестиційної діяльності, зокрема за такими ключовими напрямками [20]:

- здійснення операцій з купівлі та продажу облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП), корпоративних облігацій, акцій та інших фінансових інструментів на організованому фондовому ринку;
- участь у первинних розміщеннях ОВДП шляхом їх придбання на аукціонах, які проводяться Міністерством фінансів України;
- формування індивідуалізованих інвестиційних портфелів для клієнтів з урахуванням їхніх фінансових цілей, рівня ризику та строків інвестування;
- надання професійних консультаційних послуг щодо поточного стану та тенденцій розвитку фондового ринку, а також правового регулювання діяльності на ньому.

Банк має у своєму розпорядженні усі необхідні ліцензії та дозволи, що регламентують здійснення вищезазначених видів діяльності, відповідно до вимог чинного законодавства України [20].

Для глибшого аналізу ефективності інвестиційної діяльності банку проаналізуємо динаміку обсягу його інвестиційних вкладень, що представлена на рисунку 2.8.

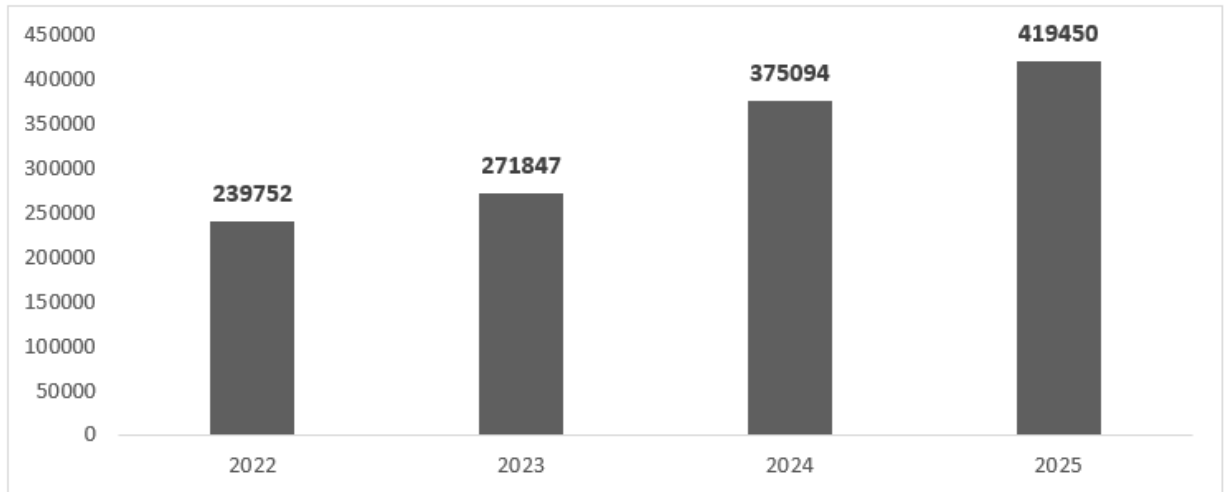

Рис. 2.8. Динаміка обсягу інвестиційних цінних паперів банку АТ КБ «ПриватБанк»*, млн. грн.

* Розраховано самостійно на підставі фінансової звітності банку [20]

Як свідчать дані, представлені на рисунку, протягом останніх чотирьох років АТ КБ «ПриватБанк» демонстрував стабільне зростання обсягів інвестиційних цінних паперів банку. Зокрема, у період з 2022 по 2025 рік сукупний обсяг вкладень у цінні папери зріс на 74,95% (табл. 2.3). Найбільш інтенсивне нарощування інвестицій спостерігалось у 2024 році, коли обсяг вкладень зріс на 37,98% порівняно з попереднім роком.

Такий динамічний розвиток інвестиційної активності банку є позитивним індикатором, що свідчить про прагнення до диверсифікації джерел прибутку та зменшення залежності від традиційних банківських операцій, зокрема кредитування. Зростання частки цінних паперів у загальній структурі активів також сприяє зниженню ризиків ліквідності та зміцненню фінансової стабільності банку.

Для більш повної оцінки ефективності реалізованої інвестиційної стратегії доцільно проаналізувати питому вагу цінних паперів у структурі активів банку та порівняти її з аналогічним показником щодо кредитного портфеля (рис. 2.9). Такий підхід дозволяє виявити зміни у пріоритетах управління активами та оцінити рівень збалансованості банківської діяльності в умовах трансформації фінансового середовища.

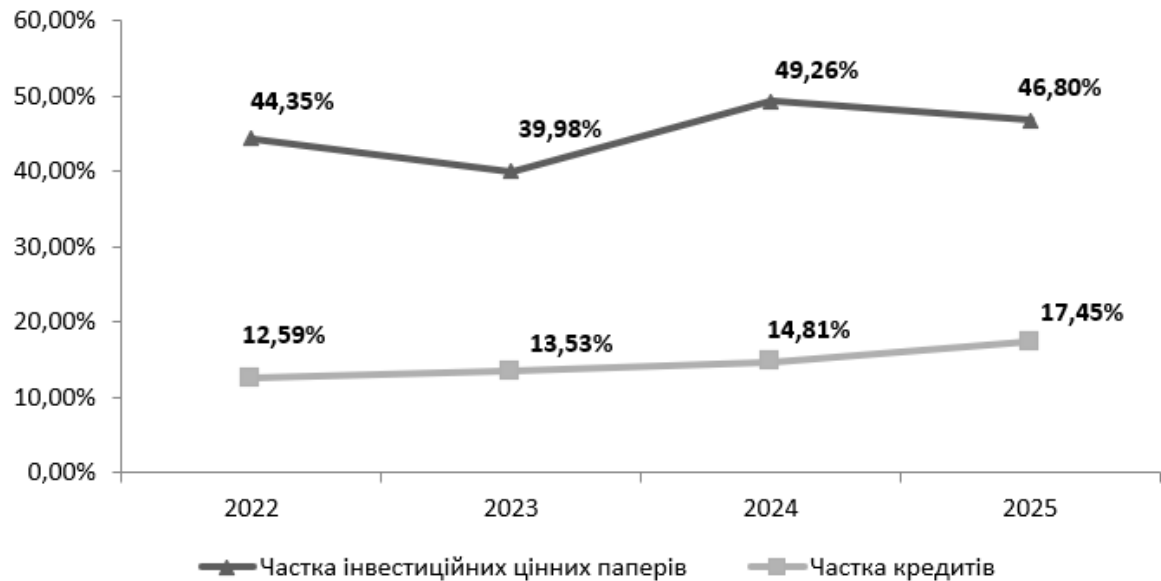

Рис. 2.9. Динаміка зміни частки інвестиційних цінних паперів та частки кредитів в активах банку АТ КБ «ПриватБанк»*, %

* Розраховано самостійно на підставі фінансової звітності банку [20]

Згідно з даними, наведеними на рисунку 2.9, простежується чітка тенденція переорієнтації активів АТ КБ «ПриватБанк» у бік інвестиційної діяльності: питома вага вкладень у цінні папери значно перевищує обсяг кредитного портфеля банку. Така динаміка зумовлена, насамперед, особливостями стратегічної політики банку як державної фінансової установи, що відіграє ключову роль в обслуговуванні внутрішнього державного боргу шляхом активної участі в операціях з облігаціями внутрішньої державної позики (ОВДП).

Не зважаючи на підвищені ризики кредитування в умовах воєнного стану та намагання банку зосередитись на менш ризикових та більш передбачуваних джерелах доходу, спостерігається деяке збільшення кредитного портфеля: частка кредитів у загальній структурі активів збільшилася з 12,59% у 2022 році до 17,45% у 2025 році.

Питома вага інвестицій у цінні папери демонструвала зростання, досягнувши свого піку у 2024 році — 49,26%, що на 9,28 відсоткових пункти перевищує показник попереднього року. Утім, вже наступного року частка

інвестиційних активів поступово знижувалася, сягнувши 46,80% у 2025 році, що може свідчити про часткову ревізію банківської стратегії або про зменшення обсягів доступних для інвестування ОВДП.

Загалом виявлена тенденція вказує на суттєві зміни в структурі активів банку, що відображає гнучке реагування на макроекономічні виклики та адаптацію до нових умов функціонування фінансового сектору.

Аналіз структури фінансових інвестицій банку потребує урахування принципів бухгалтерського обліку та підходів до оцінки фінансових інструментів, що застосовуються відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). АТ КБ «ПриватБанк» здійснює класифікацію та оцінку цінних паперів на підставі моделі управління фінансовими активами (бізнес-моделі) та критеріїв SPPI (Solely Payments of Principal and Interest), що означають виключно виплати основної суми боргу та відсотків [24].

Залежно від цих характеристик, банк обліковує інвестиції в цінні папери за трьома основними категоріями:

1. Оцінка за амортизованою собівартістю (АС). Такий підхід застосовується у разі, якщо фінансовий актив відповідає одночасно двом умовам:

- метою бізнес-моделі є утримання активів виключно для отримання договірних грошових потоків;
- контрактні умови фінансового інструменту передбачають фіксовані грошові потоки, що складаються з погашення основної суми боргу та сплати відсотків.

В цьому випадку інструменти обліковуються із застосуванням методу ефективної процентної ставки до моменту погашення або продажу.

2. Оцінка за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (СВІСД). Застосовується, коли актив:

- утримується в межах бізнес-моделі, що передбачає як отримання грошових потоків, так і можливість продажу;
- відповідає критеріям SPPI.

Після первісного визнання такі активи переоцінюються за справедливою вартістю, а зміни відображаються у складі іншого сукупного доходу, за винятком збитків від зменшення корисності, валютних коливань та відсоткових доходів, які визнаються у звіті про фінансові результати. У разі реалізації активу, накопичений дохід або збиток перекласифіковується до прибутків або збитків звітного періоду.

3. Оцінка за справедливою вартістю через прибутки або збитки (СВПЗ).

Застосовується до всіх інших фінансових інструментів, які не відповідають критеріям для визнання за амортизованою вартістю або СВІСД.

До цієї категорії також належать інструменти з вбудованими похідними компонентами (опціонами), що не можуть бути виділені окремо. На кожну звітну дату проводиться їх переоцінка за справедливою вартістю, а всі зміни визнаються у складі прибутків або збитків поточного періоду.

Зазначені підходи забезпечують прозорість та достовірність фінансової звітності, а також дозволяють банку ефективно управляти ризиками та прибутковістю інвестиційного портфеля відповідно до обраної стратегії управління активами.

Далі необхідно проаналізувати структуру інвестиційних цінних паперів АТ КБ «ПриватБанк» відповідно перерахованим вище підходам (табл. 2.8).

Згідно з інформацією, наведеною в таблиці 2.8, інвестиційна діяльність АТ КБ «ПриватБанк» характеризується переважною орієнтацією на фінансові вкладення, основну частину яких становлять державні боргові цінні папери з різними строками погашення — короткострокові, середньострокові та довгострокові.

Така диверсифікація строків дозволяє банку гнучко управляти ліквідністю та адаптувати інвестиційну політику до змін кон'юнктури ринку.

Таблиця 2.8

Структура інвестиційних цінних паперів АТ КБ «ПриватБанк» за 2022-2025рр.*

Найменування статті	2022		2023		2024		2025	
	млн. грн.	% до підсумку	млн. грн.	% до підсумку	млн. грн.	% до підсумку	млн. грн.	% до підсумку
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Довгострокові державні боргові цінні папери з вбудованим опціоном	95716	39,92	100376	36,92	110699	29,51	117020	27,90
<i>Всього інвестиційних цінних паперів за СВПЗ</i>	<i>95716</i>	<i>39,92</i>	<i>100376</i>	<i>36,92</i>	<i>110699</i>	<i>29,51</i>	<i>117020</i>	<i>27,90</i>
Довгострокові державні боргові цінні папери	46159	19,25	45327	16,67	47306	12,61	49761	11,86
Середньострокові валютні державні боргові цінні папери	17921	7,47	1405	0,52	42289	11,27	40107	9,56
Середньострокові державні боргові цінні папери	29859	12,45	56666	20,84	112890	30,10	127406	30,37
Короткострокові державні боргові цінні папери	28094	11,72	25635	9,43	0	0,00	0	0,00
Короткострокові валютні державні боргові цінні папери	21887	9,13	42438	15,61	1751	0,47	7	0,00
Корпоративні акції	0	0,00	0	0,00	3	0,00	4	0,00
<i>Всього інвестиційних цінних паперів за СВІСД</i>	<i>143920</i>	<i>60,03</i>	<i>171471</i>	<i>63,08</i>	<i>204240</i>	<i>54,45</i>	<i>217285</i>	<i>51,80</i>
Довгострокові облігації, випущені Держ. іпот. установою	116	0,05	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Середньострокові державні боргові цінні папери	0	0,00	0	0,00	60155	16,04	85139	20,30
Середньострокові валютні державні боргові цінні папери	0	0,00	0	0,00	0	0,00	5	0,00
<i>Всього інвестиційних цінних паперів за АС</i>	<i>116</i>	<i>0,05</i>	<i>0</i>	<i>0,00</i>	<i>60155</i>	<i>16,04</i>	<i>85144</i>	<i>20,30</i>
Усього інвестиційних цінних паперів	239752	100,00	271847	100,00	375094	100,00	419450	100,00

* Розраховано самостійно на підставі фінансової звітності банку [20]

Однак інвестиційний портфель банку не обмежується лише фінансовими активами. До його складу також входять реальні інвестиції, які становлять окремий сегмент банківської діяльності. До таких інвестицій належать, зокрема, вкладення у дочірні підприємства, а також інвестиції в об'єкти комерційної нерухомості, що відображено в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Динаміка інвестиційного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за 2022-2025рр.*

Показники	2022	2023	2024	2025	Відхилення	
					млн грн.	%
Інвестиційні цінні папери, млн грн.	239752	271847	375094	419450	179698	74,95
Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії, млн. грн.	30	30	30	30	0	0,00
Всього фінансових інвестицій, млн грн.	239782	271877	375124	419480	179698	74,94
Інвестиційна нерухомість, млн грн.	2155	2340	2005	2005	-150	-6,96
Основні засоби, млн грн.	5228	5127	5173	7179	1951	37,32
Нематеріальні активи, млн грн.	1389	1563	1972	2461	1072	77,18
Всього реальних інвестицій, млн грн.	8772	9030	9150	11645	2873	32,75
Загалом інвестиційний портфель, млн грн.	248554	280907	384274	431125	182571	73,45

* Розраховано самостійно на підставі фінансової звітності банку [20]

Хоча переважаюча частка загального інвестиційного обсягу банку припадає на фінансові інструменти, комплексний аналіз інвестиційної стратегії потребує урахування і реальних активів. Їх наявність свідчить про прагнення банку не лише забезпечити стабільний дохід за рахунок процентних надходжень, а й сформувати матеріальну базу, яка може генерувати прибутки в довгостроковій перспективі та підвищувати ринкову вартість банківських активів.

Таким чином, порівняння структури та динаміки фінансових і реальних інвестицій дає змогу оцінити збалансованість інвестиційної політики банку та ефективність використання ресурсів у різних формах активів.

Застосування даного підходу до аналізу інвестиційної діяльності є поширеним у світовій банківській практиці, оскільки дозволяє комплексно оцінити стратегічну спрямованість банку на ті чи інші форми інвестування. Особливо це актуально для установ, які, окрім традиційних фінансових інструментів, здійснюють капіталовкладення у пов'язані компанії, дочірні структури, а також інші форми реальних інвестицій.

Ідентифікація напряму інвестиційної діяльності банку можлива на основі аналізу відповідних груп активів, що обліковуються у його балансі. Зокрема, фінансові інвестиції охоплюють державні та корпоративні цінні папери, тоді як до реальних інвестицій відносяться вкладення у дочірні підприємства, інвестиційна нерухомість, основні засоби тощо.

З метою формування об'єктивної картини інвестиційної політики АТ КБ «ПриватБанк» доцільно проаналізувати динаміку та структуру його інвестиційного портфеля з урахуванням як фінансових, так і реальних вкладень (табл. 2.10).

Такий підхід дозволяє не лише оцінити баланс між коротко- і довгостроковими інвестиційними пріоритетами, а й виявити ступінь диверсифікації інвестиційних ризиків, ефективність капіталовкладень та стратегію розвитку банку в умовах динамічного фінансового середовища.

Таблиця 2.10

Структура інвестиційного портфеля АТ КБ ПриватБанк за 2022-2025 роки*, %

Показники	2022	2023	2024	2025
Інвестиційні цінні папери	96,46	96,77	97,61	97,29
Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	0,01	0,01	0,01	0,01
Всього фінансових інвестицій	96,47	96,79	97,62	97,30
Інвестиційна нерухомість	0,87	0,83	0,52	0,47
Основні засоби	2,10	1,83	1,35	1,67
Нематеріальні активи	0,56	0,56	0,51	0,57
Всього реальних інвестицій	3,53	3,21	2,38	2,70
Загалом інвестиційний портфель	100,00	100,00	100,00	100,00

* Розраховано самостійно на підставі фінансової звітності банку [20]

Аналіз структури інвестиційного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за 2022–2025 роки свідчить про чітко виражену орієнтацію банку на фінансові інструменти з мінімальним рівнем ризику, зокрема державні цінні папери, що є характерним для функціонування банківської системи в умовах макроекономічної нестабільності.

Найбільшу частку в інвестиційному портфелі протягом усього періоду займають інвестиційні цінні папери: їх частка зросла з 96,46% у 2022 році до 97,61% у 2024 році, після чого дещо знизилася до 97,29% у 2025 році. Загалом частка фінансових інвестицій (включаючи інвестиції в асоційовані та дочірні компанії) становить понад 96% у всі роки, що свідчить про домінування фінансових активів у структурі інвестиційного портфеля.

Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії мають незначну частку (0,01%) і залишаються стабільними, що вказує на обмежену участь банку в капіталі інших підприємств та концентрацію на більш ліквідних інструментах.

Водночас частка реальних інвестицій є незначною та має тенденцію до скорочення: з 3,53% у 2022 році до 2,38% у 2024 році, з подальшим незначним зростанням до 2,70% у 2025 році. Зокрема, інвестиційна нерухомість зменшилася з 0,87% до 0,47%, що свідчить про скорочення вкладень у менш ліквідні активи.

Частка основних засобів також знизилася з 2,10% у 2022 році до 1,35% у 2024 році, однак у 2025 році дещо зросла до 1,67%, що може бути пов'язано з оновленням матеріально-технічної бази банку.

Нематеріальні активи залишаються стабільними на рівні близько 0,5–0,6%, що відповідає сучасним тенденціям цифровізації банківської діяльності.

Узагальнюючи, можна зробити висновок, що інвестиційний портфель АТ КБ «ПриватБанк» є висококонцентрованим у фінансових інструментах, що забезпечує високий рівень ліквідності та відносну безпечність вкладень. Така структура є раціональною в умовах підвищених ризиків, однак водночас обмежує потенціал довгострокового зростання доходності. Для підвищення

ефективності інвестиційної діяльності доцільним є поступове диверсифікування портфеля з урахуванням допустимого рівня ризику.

Для повноцінної оцінки ефективності інвестиційної діяльності банку доцільно проаналізувати структуру та динаміку сукупного доходу від інвестицій, дані щодо якого наведені в таблиці 2.11 та ілюстровані на рисунку 2.10.

Таблиця 2.11

Склад та структура доходів від інвестиційних цінних паперів АТ КБ
«ПриватБанк» за 2022 – 2025рр. *

Найменування статті	2022		2023		2024		2025	
	млн грн.	% до підсумку	млн грн.	% до підсумку	млн грн.	% до підсумку	млн грн.	% до підсумку
Інвестиційні цінні папери за СВІСД	12712	74,03	17879	80,03	23543	80,27	23652	58,80
Інвестиційні цінні папери за АС	20	0,12	21	0,09	1333	4,55	12131	30,16
Інвестиційні цінні папери за СВПЗ	4440	25,86	4440	19,87	4452	15,18	4440	11,04
Усього доходів від інвестиційних цінних паперів	17172	100,00	22340	100,00	29328	100,00	40223	100,00

* Розраховано самостійно на підставі фінансової звітності банку [20]

Аналіз складу та структури доходів від інвестиційних цінних паперів АТ КБ «ПриватБанк» за 2022–2025 роки свідчить про суттєве зростання обсягів інвестиційних доходів та одночасну трансформацію їх структури.

Загальний обсяг доходів від інвестиційних цінних паперів має стійку тенденцію до зростання: з 17 172 млн грн у 2022 році до 40 223 млн грн у 2025 році, що відповідає приросту на 23 051 млн грн або понад 134%. Це свідчить про активізацію інвестиційної діяльності банку та зростання ролі фінансових інструментів у формуванні його доходів.

У структурі доходів у 2022–2024 роках домінують інвестиційні цінні папери за СВІСД (державні боргові інструменти). Їх частка зросла з 74,03% у 2022 році до понад 80% у 2023–2024 роках, що відображає орієнтацію банку

на низькоризикові та стабільні джерела доходу. У 2025 році їх частка знижується до 58,80%, хоча абсолютний обсяг доходів залишається високим (23 652 млн грн). Це свідчить про певну диверсифікацію інвестиційного портфеля.

Суттєві зміни відбулися за статтею інвестиційних цінних паперів за АС. Якщо у 2022–2023 роках їх частка була мінімальною (близько 0,1%), то у 2024 році вона зросла до 4,55%, а у 2025 році – до 30,16% (12 131 млн грн). Така динаміка свідчить про активне розширення спектра фінансових інструментів та можливе збільшення вкладень у більш дохідні, але водночас ризикові активи.

Водночас частка доходів від інвестиційних цінних паперів за СПВЗ має тенденцію до зниження: з 25,86% у 2022 році до 11,04% у 2025 році, при відносно стабільному абсолютному обсязі (близько 4 400–4 450 млн грн). Це означає, що даний сегмент поступово втрачає значення у структурі інвестиційних доходів.

Таким чином, структура доходів від інвестиційних цінних паперів зазнала суттєвих змін: від домінування одного джерела (СВІСД) до більш диверсифікованої моделі у 2025 році. Загалом банк не лише збільшив обсяги інвестиційних доходів, але й розширив інструментарій їх формування.

Узагальнюючи, можна зробити висновок, що інвестиційна діяльність АТ КБ «ПриватБанк» у 2022–2025 роках характеризується високими темпами зростання доходів та поступовою диверсифікацією джерел їх формування. Водночас зміщення структури у бік більш дохідних інструментів може супроводжуватися підвищенням рівня ризику, що потребує ефективного балансування між дохідністю та надійністю інвестиційного портфеля..

З метою візуалізації зазначених змін динаміка доходів від інвестиційної діяльності банку представлена на рисунку 2.10. Такий графічний аналіз дозволяє наочно простежити переорієнтацію банку на більш ринково-чутливі інструменти та оцінити ефективність обраної інвестиційної стратегії.

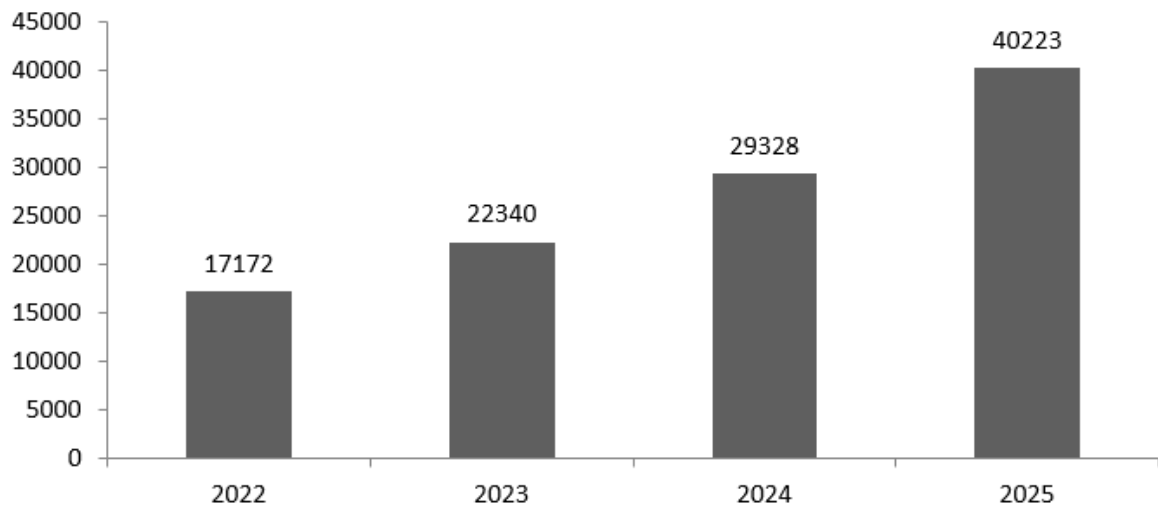

Рис. 2.10. Динаміка доходів від інвестиційної діяльності АТ КБ
«ПриватБанк» за 2022 – 2025рр.*, млн грн.

* Розраховано самостійно на підставі фінансової звітності банку [20]

Згідно з даними рисунка 2.10, загальний дохід від інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» демонстрував стабільне зростання протягом 2022–2025 років. За вказаний період обсяг інвестиційного доходу зріс на 134,24%, що є прямим наслідком збільшення вкладень у цінні папери. Така позитивна динаміка свідчить про активізацію інвестиційної діяльності банку, що, у свою чергу, відображає стратегічну переорієнтацію на більш широку диверсифікацію джерел прибутку та зниження залежності від традиційних банківських операцій, зокрема кредитування.

Загальне зростання доходів від інвестицій варто розглядати як позитивний фактор, який сприяє підвищенню фінансової стійкості банку в умовах економічної нестабільності та дозволяє більш ефективно управляти активами.

З метою оцінки впливу доходів від інвестиційної діяльності на формування процентного доходу банку доцільно проаналізувати зміну їх питомої ваги у загальній структурі процентних доходів. Це дозволить визначити ступінь залежності банку від інвестиційних джерел прибутку.

Крім того, для оцінки ефективності реалізованої інвестиційної стратегії буде використано коефіцієнт рентабельності інвестиційної діяльності, який розраховується як відношення доходів від інвестицій до загального обсягу інвестицій. Відповідні дані представлено в таблиці 2.12.

Таблиця 2.12

Оцінка ефективності інвестиційної діяльності банку АТ КБ «ПриватБанк»*

Показники	2022	2023	2024	2025	Темп зростання, %
Інвестиційний дохід, млн грн.	17172	22340	29328	40223	134,24%
Загальний обсяг інвестицій, млн. грн.	239752	271847	375094	419450	74,95%
Дохід від інвестицій/загальний обсяг інвестицій, %	7,16%	8,22%	7,82%	9,59%	33,89%

* Розраховано самостійно на підставі фінансової звітності банку [20]

Аналіз ефективності інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за 2022–2025 роки свідчить про суттєве підвищення результативності використання інвестиційних ресурсів, що проявляється у випереджаючому зростанні доходів порівняно з обсягами інвестицій.

Ефективність інвестиційної діяльності доцільно оцінювати через співвідношення інвестиційного доходу до загального обсягу інвестицій:

$$E = \frac{D_{inv}}{I}$$

Інвестиційний дохід банку демонструє стійку позитивну динаміку: з 17 172 млн грн у 2022 році до 40 223 млн грн у 2025 році. Загальний приріст становить 23 051 млн грн або 134,24%, що свідчить про значне розширення прибуткових інвестиційних операцій.

Водночас загальний обсяг інвестицій також зріс – з 239 752 млн грн у 2022 році до 419 450 млн грн у 2025 році (+179 698 млн грн або +74,95%). Однак темпи зростання інвестицій є нижчими за темпи зростання доходів, що є ключовою ознакою підвищення ефективності інвестиційної діяльності.

Це підтверджується показником дохідності інвестицій (відношення доходу до обсягу інвестицій), який зріс з 7,16% у 2022 році до 9,59% у 2025

році. Незважаючи на певне зниження у 2024 році (7,82%), загальна тенденція є висхідною (+2,43 п.п. або +33,89%).

Зростання ефективності інвестиційної діяльності може бути зумовлене кількома факторами: підвищенням дохідності державних цінних паперів (зокрема ОВДП), оптимізацією структури інвестиційного портфеля, а також активізацією операцій із більш прибутковими фінансовими інструментами.

Отже, слід зазначити, що АТ КБ «ПриватБанк» у 2022–2025 роках не лише нарощував обсяги інвестицій, але й підвищував ефективність їх використання. Це свідчить про якісне управління інвестиційним портфелем та здатність банку адаптувати свою інвестиційну стратегію до змін ринкових умов. Водночас подальше підвищення ефективності потребує збереження балансу між дохідністю та ризиком, особливо в умовах високої волатильності фінансових ринків.

Узагальнюючи результати аналізу інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк», слід зазначити, що обрана інвестиційна стратегія має чітко виражений консервативний характер. Основний акцент зроблено на вкладення у державні боргові цінні папери, які характеризуються високим рівнем надійності та низьким рівнем ризику.

Такий підхід дозволяє банку мінімізувати потенційні втрати, пов'язані з ринковими та кредитними ризиками, особливо в умовах економічної нестабільності. Водночас, надмірна концентрація активів у малоприбуткових інструментах, як-от ОВДП, негативно впливає на загальну дохідність інвестиційного портфеля. Відтак, у середньостроковій перспективі доцільно переглянути баланс між ризиком і дохідністю, з метою підвищення ефективності використання інвестиційного потенціалу банку.

РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

3.1. Застосування кореляційно-регресійного моделювання для оцінки впливу інвестиційних операцій банку АТ КБ «ПриватБанк» на результати його фінансової діяльності

Застосування економіко-математичних методів аналізу в сучасних умовах розвитку банківської системи є одним із найбільш ефективних інструментів оцінки результативності фінансової діяльності банківських установ. Особливого значення набуває використання кореляційно-регресійного моделювання, яке дозволяє не лише встановити наявність статистичного взаємозв'язку між окремими економічними показниками, а й кількісно оцінити силу та напрям впливу факторних ознак на результативний показник. Для банківських установ це створює можливість прогнозування фінансових результатів, оптимізації структури активів та формування більш ефективної інвестиційної політики.

У межах дослідження для оцінки впливу інвестиційних операцій на результати фінансової діяльності АТ КБ «ПриватБанк» було побудовано багатофакторну кореляційно-регресійну модель. Її використання дозволяє визначити ступінь впливу окремих показників інвестиційної діяльності на зміну чистого прибутку банку, а також оцінити ефективність реалізованої інвестиційної стратегії в умовах трансформації фінансового середовища та зростання макроекономічної нестабільності. Побудова моделі здійснювалася на основі статистичних даних фінансової звітності АТ КБ «ПриватБанк» за 2019–2025 роки. У якості результативного показника моделі обрано чистий прибуток банку, оскільки саме він найбільш повно характеризує ефективність фінансово-інвестиційної діяльності банківської установи.

Вибір результативного показника моделі обумовлений тим, що чистий прибуток банку найбільш комплексно характеризує ефективність його фінансово-господарської та інвестиційної діяльності. Саме показник прибутковості відображає здатність банку ефективно управляти активами, забезпечувати достатній рівень ліквідності, мінімізувати ризики та формувати стійкі джерела доходів. У сучасній банківській практиці прибуток виступає не лише показником результативності діяльності, а й важливим індикатором фінансової стійкості та конкурентоспроможності банківської установи.

Для побудови моделі було обрано три ключові факторні показники, які безпосередньо характеризують інвестиційну активність банку та ефективність управління його ресурсами:

Факторними ознаками моделі визначено:

- X_1 - частка інвестиційних цінних паперів у структурі активів банку;
- X_2 - дохідність прибуткових активів банку;
- X_3 - частка депозитів у структурі зобов'язань банку.

Економічний зміст включених до моделі факторів полягає у відображенні основних аспектів інвестиційної діяльності банку. Так, частка інвестиційних цінних паперів характеризує рівень концентрації активів у фінансових інструментах та ступінь орієнтації банку на інвестиційні операції. Дохідність прибуткових активів відображає ефективність використання фінансових ресурсів банку та якість управління активними операціями. Частка депозитів у структурі зобов'язань характеризує стабільність ресурсної бази банку та його здатність забезпечувати необхідний рівень ліквідності для здійснення інвестиційної діяльності.

Теоретичні засади побудови кореляційно-регресійних моделей ґрунтуються на припущенні про існування причинно-наслідкового зв'язку між результативною та факторними ознаками. У банківській сфері використання даного інструментарію є особливо актуальним, оскільки фінансові результати банків формуються під впливом значної кількості внутрішніх та зовнішніх факторів, серед яких інвестиційна діяльність відіграє важливу роль.

Застосування регресійного аналізу дозволяє оцінити не лише напрям впливу факторів, а й визначити ступінь чутливості результативного показника до зміни кожного із них.

Загальний вигляд регресійної моделі має вигляд:

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + \varepsilon$$

де:

- Y - чистий прибуток банку;
- a - вільний член рівняння;
- b_1, b_2, b_3 - коефіцієнти регресії;
- ε - випадкова похибка моделі.

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + \varepsilon$$

Коефіцієнти регресії відображають ступінь впливу кожного фактору на результативний показник. Додатне значення коефіцієнтів свідчитиме про пряму залежність між фактором та чистим прибутком банку, тоді як від'ємне - про обернений вплив.

Практичне значення моделі полягає у можливості прогнозування фінансових результатів банку залежно від змін параметрів інвестиційної діяльності, а також у формуванні рекомендацій щодо оптимізації структури активів та підвищення ефективності інвестиційної політики банку.

Вихідні дані для моделі занесемо в таблицю 3.1.

Таблиця 3.1

Вихідні дані зі звітності АТ КБ «ПриватБанк» за 2021-2025 рр.

Рік	Частка інвестиційних цінних паперів у структурі активів банку (X_1), %	Дохідність прибуткових активів банку (X_2), %	Частка депозитів у структурі зобов'язань банку (X_3), %	Зміна чистого прибутку (Y), %
2019	49,13	14,17	94,29	254,80
2020	57,95	11,12	94,85	74,53
2021	55,39	11,32	97,2	144,23
2022	44,35	10,61	97,76	86,16
2023	39,98	13,3	93,34	125,06
2024	49,26	13,51	93,85	106,29
2025	46,8	12,98	91,91	72,45

Для проведення кореляційно-регресійного аналізу скористаємось можливостями MS Excel, а саме функцією «Регресія». Результат представлений в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Результати кореляційно-регресійного аналізу

	<i>Коеф-ти</i>	<i>Стан.похибка</i>	<i>t-ста-ка</i>	<i>P-Знач-ня</i>	<i>Нижні 95%</i>	<i>Верхні 95%</i>	<i>Нижні 95,0%</i>	<i>Верхні 95,0%</i>
Y-перетин	-3678,336954	1309,477	-2,80901	0,067348	-7845,68	489,0046	-7845,68	489,0046
X1	2,301633916	2,878439	0,799612	0,482393	-6,85884	11,46211	-6,85884	11,46211
X2	63,45562621	18,44673	3,439939	0,041238	4,749905	122,1613	4,749905	122,1613
X3	30,61104929	11,83303	2,586915	0,081291	-7,04694	68,26903	-7,04694	68,26903

Перевірка адекватності побудованої моделі здійснювалася з використанням F- критерію Фішера, значущості коефіцієнтів регресії за допомогою t-критерію Стьюдента. Вона вказує на наявність залежності між змінними статистичного зв'язку. Результати регресійної статистики представлені в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Регресійна статистика

Регресійна статистика	
Множинний R	0,893391691
R-квадрат	0,798148714
Нормований R-квадрат	0,596297429
Стандартна похибка	40,48993928
Спостереження	7

Побудована кореляційно-регресійна модель дозволяє оцінити вплив інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» на зміну чистого прибутку банку та визначити ступінь залежності результативного показника від основних факторів інвестиційної активності.

За результатами проведеного аналізу отримано наступне рівняння множинної регресії:

$$Y = -3678,34 + 2,30X_1 + 63,46X_2 + 30,61X_3$$

де:

- Y- зміна чистого прибутку банку, %;

- X_1 - частка інвестиційних цінних паперів у структурі активів банку, %;
- X_2 - дохідність прибуткових активів банку, %;
- X_3 - частка депозитів у структурі зобов'язань банку, %.

Отримані результати свідчать про наявність прямого зв'язку між усіма факторними показниками та зміною чистого прибутку банку. Додатні значення коефіцієнтів регресії підтверджують, що збільшення обсягів інвестиційної діяльності, підвищення ефективності використання активів та зміцнення депозитної бази позитивно впливають на фінансові результати АТ КБ «ПриватБанк».

Коефіцієнт регресії при факторі X_1 становить 2,30, що означає: збільшення частки інвестиційних цінних паперів у структурі активів банку на 1% за інших незмінних умов супроводжується зростанням чистого прибутку приблизно на 2,3%. Це підтверджує позитивний вплив інвестиційних операцій на формування фінансових результатів банку. З економічної точки зору такий результат свідчить про те, що активізація інвестиційної діяльності забезпечує диверсифікацію джерел доходу, зменшує залежність банку від традиційних кредитних операцій та сприяє формуванню стабільного процентного доходу.

Найбільший вплив на результативний показник має фактор X_2 - дохідність прибуткових активів банку. Значення коефіцієнта 63,46 свідчить про те, що збільшення дохідності активів на 1% забезпечує зростання чистого прибутку банку в середньому на 63,46%. Такий результат підтверджує, що саме ефективність управління активними операціями є визначальним чинником формування прибутковості банку. Висока чутливість прибутку до зміни дохідності активів пояснюється тим, що прибуткові активи формують основну частину процентних доходів банківської установи.

Коефіцієнт при факторі X_3 становить 30,61, що характеризує позитивний вплив депозитної бази на фінансові результати банку. Зростання частки депозитів у структурі зобов'язань на 1% забезпечує збільшення чистого прибутку приблизно на 30,61%. Це пояснюється тим, що стабільна депозитна база створює необхідні передумови для розширення кредитно-інвестиційних

операцій та забезпечує банку доступ до відносно дешевих фінансових ресурсів.

Важливим етапом дослідження є оцінка якості та адекватності побудованої моделі. Коефіцієнт множинної кореляції становить:

$$R = 0,893$$

що свідчить про наявність тісного статистичного зв'язку між результативним показником та сукупністю факторних ознак. Високе значення коефіцієнта кореляції підтверджує достатній рівень узгодженості між фактичними та розрахунковими значеннями результативного показника.

Коефіцієнт детермінації:

$$R^2 = 0,798$$

означає, що близько 79,8% варіації зміни чистого прибутку банку пояснюється включеними до моделі факторами. Це свідчить про достатньо високий рівень пояснювальної здатності моделі та підтверджує вагомість інвестиційної діяльності у формуванні фінансових результатів банку. Водночас приблизно 20,2% змін результативного показника обумовлені впливом інших факторів, які не були включені до моделі, зокрема макроекономічною нестабільністю, інфляційними процесами, змінами валютного курсу, процентної політики НБУ, воєнними ризиками та особливостями державного регулювання банківської системи.

Нормований коефіцієнт детермінації становить 0,596, що також підтверджує прийнятний рівень якості моделі та свідчить про її статистичну придатність для проведення аналітичних і прогностичних розрахунків. Водночас певне зниження значення нормованого коефіцієнта пояснюється обмеженою кількістю спостережень, що є характерним для досліджень, побудованих на основі річної фінансової звітності банківських установ.

Аналіз статистичної значущості коефіцієнтів регресії показав, що найбільш статистично значущим фактором є дохідність прибуткових активів банку (X_2), оскільки р-значення для цього показника становить 0,041, що є меншим за критичний рівень значущості 0,05. Це підтверджує високу

достовірність впливу даного фактора на зміну чистого прибутку банку та свідчить про ключову роль ефективного управління прибутковими активами у формуванні фінансових результатів банківської установи.

Водночас фактори X_1 та X_3 мають р-значення, що перевищують 0,05, тому їх статистична значущість є нижчою. Проте це не заперечує економічної доцільності включення зазначених показників до моделі, оскільки їх позитивний вплив підтверджується економічною природою інвестиційної діяльності банку та загальною логікою функціонування фінансового ринку.

Таким чином, результати проведеного кореляційно-регресійного аналізу підтверджують, що інвестиційна діяльність АТ КБ «ПриватБанк» має вагомий вплив на формування фінансових результатів банку. Найбільш значущим чинником виступає дохідність прибуткових активів, що свідчить про необхідність подальшого підвищення ефективності управління активними операціями та оптимізації структури інвестиційного портфеля. Отримані результати можуть бути використані при формуванні стратегічних напрямів розвитку інвестиційної діяльності банку, прогнозуванні фінансових результатів та вдосконаленні системи управління банківськими активами в умовах нестабільного фінансового середовища.

3.2. Основні напрями удосконалення інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк»

У сучасних умовах функціонування банківської системи України інвестиційна діяльність комерційних банків набуває особливого значення як один із ключових інструментів забезпечення фінансової стійкості, підтримання ліквідності та формування довгострокових джерел прибутку. Для АТ КБ «ПриватБанк» інвестиційна діяльність виступає важливим елементом загальної стратегії управління активами та диверсифікації доходів, особливо в умовах підвищеної волатильності фінансових ринків, воєнного стану та

трансформації національної економіки.

Проведений аналіз показав, що інвестиційний портфель банку характеризується значними обсягами вкладень у державні боргові цінні папери, насамперед облігації внутрішньої державної позики. Така стратегія є обґрунтованою з позиції забезпечення ліквідності, зниження кредитного ризику та підтримання стабільності фінансових результатів банку. Водночас надмірна концентрація активів у державних боргових інструментах формує певні структурні дисбаланси інвестиційного портфеля та обмежує можливості підвищення його прибутковості. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває питання удосконалення інвестиційної політики банку шляхом оптимізації структури активів, підвищення рівня диверсифікації вкладень та впровадження сучасних підходів до управління інвестиційними ризиками.

Одним із ключових напрямів удосконалення інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» має стати диверсифікація інвестиційного портфеля. Аналіз структури інвестиційних активів свідчить про домінування державних цінних паперів у загальному обсязі фінансових інвестицій банку. Незважаючи на високий рівень надійності таких інструментів, їх надмірна частка може призводити до зниження середньої дохідності інвестиційного портфеля та посилення залежності банку від державної боргової політики. У зв'язку з цим доцільним є поступове розширення структури інвестиційних вкладень за рахунок корпоративних облігацій фінансово стійких підприємств, муніципальних цінних паперів, інструментів міжнародних фінансових організацій, а також цінних паперів підприємств стратегічних галузей економіки.

Особливого значення набуває необхідність формування збалансованого інвестиційного портфеля, який забезпечував би оптимальне співвідношення між рівнем дохідності, ліквідності та ризику. Теоретичні засади сучасного портфельного інвестування ґрунтуються на положеннях концепції Г. Марковіца, відповідно до якої ефективний портфель формується шляхом поєднання активів із різними рівнями ризику та очікуваної дохідності.

Використання принципів портфельної диверсифікації дозволяє банку мінімізувати несистематичний ризик та забезпечити більш стабільний рівень інвестиційного доходу навіть за умов нестабільності фінансового ринку.

Важливим напрямом удосконалення інвестиційної діяльності банку є активізація інвестицій у високотехнологічні та інноваційні сектори економіки. У сучасних умовах цифрової трансформації фінансової системи значний потенціал мають інвестиції у fintech-проекти, цифрову інфраструктуру, технології кібербезпеки, хмарні сервіси та автоматизовані платіжні системи. Для АТ КБ «ПриватБанк», який є одним із лідерів цифрового банкінгу в Україні, розвиток даного напрямку може стати джерелом формування додаткових конкурентних переваг та довгострокового зростання вартості банківського бізнесу.

Доцільним є також розширення участі банку у фінансуванні проєктів післявоєнного відновлення економіки України. У сучасних умовах особливого значення набувають інвестиції у транспортну інфраструктуру, енергетичний сектор, логістичні системи, промисловість та житлове будівництво. Участь банку у фінансуванні таких проєктів дозволить не лише підвищити рівень інвестиційної активності, а й сприятиме економічному відновленню держави. При цьому ефективним механізмом реалізації зазначених напрямів можуть виступати моделі державно-приватного партнерства, механізми проєктного фінансування та інструменти структурованого фінансування.

Перспективним напрямом розвитку інвестиційної діяльності банку є впровадження ESG-орієнтованого підходу до формування інвестиційного портфеля. Світова практика свідчить про стрімке зростання ролі екологічних, соціальних та управлінських критеріїв у процесі прийняття інвестиційних рішень. Для АТ КБ «ПриватБанк» важливим напрямом може стати розширення інвестицій у «зелені» облігації, проєкти альтернативної енергетики, енергоефективності та екологічної модернізації підприємств. Реалізація таких підходів дозволить банку залучати міжнародний капітал, покращити репутацію на міжнародному фінансовому ринку та забезпечити

відповідність сучасним стандартам сталого розвитку.

Не менш важливим напрямом удосконалення інвестиційної діяльності є підвищення ефективності системи управління інвестиційними ризиками. Проведений аналіз показав, що зі зростанням частки більш доходних фінансових інструментів збільшується і рівень ринкових ризиків, пов'язаних із коливанням процентних ставок, валютних курсів, ринкової вартості цінних паперів та рівня ліквідності фінансового ринку. У зв'язку з цим банку доцільно вдосконалити систему ризик-менеджменту шляхом активного використання сучасних аналітичних інструментів, зокрема моделей VaR (Value-at-Risk), сценарного аналізу, стрес-тестування та прогнозування ринкових ризиків.

Особливого значення набуває вдосконалення системи управління процентним ризиком інвестиційного портфеля. Значна частка державних боргових цінних паперів робить банк чутливим до змін облікової ставки НБУ та коливань ринкових процентних ставок. З метою мінімізації такого ризику доцільним є застосування механізмів хеджування, оптимізація строкової структури портфеля та використання фінансових деривативів для страхування процентних ризиків.

Важливим напрямом удосконалення інвестиційної діяльності є також оптимізація співвідношення між кредитною та інвестиційною діяльністю банку. Аналіз структури активів свідчить про переважання інвестиційних цінних паперів над кредитним портфелем. Така ситуація пояснюється прагненням банку мінімізувати кредитні ризики в умовах економічної нестабільності. Однак надмірна концентрація ресурсів у фінансових інструментах може обмежувати можливості отримання більш високих доходів від кредитних операцій. У зв'язку з цим доцільним є поступове нарощування кредитно-інвестиційної діяльності в межах державних програм підтримки бізнесу, програм кредитування малого та середнього підприємництва, а також інвестиційних проєктів стратегічного значення.

Окремої уваги потребує цифровізація процесів управління

інвестиційною діяльністю банку. Використання сучасних цифрових технологій, Big Data, систем штучного інтелекту та автоматизованих платформ управління портфелем дозволяє значно підвищити якість прийняття інвестиційних рішень, оперативність аналізу ринкової інформації та точність прогнозування фінансових ризиків. Впровадження автоматизованих систем моніторингу ринку цінних паперів сприятиме підвищенню ефективності управління інвестиційним портфелем та забезпеченню більш гнучкого реагування на зміни ринкової кон'юнктури.

Важливим стратегічним напрямом є також розширення спектра інвестиційних послуг для клієнтів банку. Зокрема, перспективним є розвиток брокерських послуг, індивідуального інвестиційного консалтингу, мобільних платформ для інвестування, а також формування персоналізованих інвестиційних портфелів для фізичних та корпоративних клієнтів. Це дозволить банку не лише диверсифікувати джерела доходів, а й підвищити рівень фінансової інклюзії населення та зміцнити конкурентні позиції на ринку фінансових послуг.

Зважаючи на все вищевикладене, ми систематизували низку запропонованих нами заходів, які сприятимуть удосконаленню інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» (табл. 3.4).

Таким чином, удосконалення інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» повинно здійснюватися на основі комплексного та стратегічно орієнтованого підходу, який передбачає підвищення ефективності управління інвестиційними ресурсами, оптимізацію структури інвестиційного портфеля, диверсифікацію напрямів вкладення капіталу, а також активне впровадження сучасних інструментів ризик-менеджменту. Важливим напрямом удосконалення є забезпечення збалансованого співвідношення між рівнем прибутковості, ліквідності та ризиковості інвестиційних операцій, що дозволить банку підтримувати належний рівень фінансової стійкості та адаптивності до змін зовнішнього економічного середовища.

Таблиця 3.4

Рекомендації щодо вдосконалення інвестиційної діяльності АТ КБ
«ПриватБанк»

№	Назва заходу	Короткий зміст	Прогнозований результат
1	Перегляд спрямованості інвестиційного портфелю	Варто переглянути орієнтацію портфелю на цінні папери базових секторів промисловості з вищою ефективністю діяльності.	Збільшення прибутковості інвестиційної діяльності та диверсифікація портфелю цінних паперів
2	Контроль за часткою ОВДП у портфелі цінних паперів	Необхідно контролювати частку ОВДП у портфелі цінних паперів, а також подбати зростання зовнішніх боргових зобов'язань.	Реалізація цих пропозицій допоможе АТ КБ «ПриватБанк» одночасно покращити показники ефективності портфелю за двома напрямками – ринкової орієнтації та прибутковості.
3	Залучення фізичних осіб до інвестиційної діяльності	Формування привабливих інвестиційних планів для фізичних осіб	Покращення показників банківського інвестиційного портфелю
4	Розширення консультаційної мережі для потенційних інвесторів	Розробити систему заходів, пов'язаних із залученням клієнтів за межами великих міст.	Це забезпечить збереження та розширення клієнтської бази банку.
5	Підвищення інформованості корпоративних клієнтів про інвестиційні можливості банку	Надати більш детальну інформацію про діючі комісії на сайті банку, а за необхідності провести рекламну кампанію. Хорошим варіантом буде проведення семінарів та конференцій для існуючих та нових корпоративних клієнтів, щоб вони ознайомились із максимально широким спектром інвестиційних послуг.	Це допоможе залучити нових клієнтів, спростить процеси консультування та, як наслідок, сприятиме збільшенню загальної прибутковості банку.
6	Актуалізація системи заходів, спрямованих на підвищення ефективності інвестиційної діяльності	Залучення внутрішнього аудиту та комплаєнс-контролю до управління, що включатиме визначення ефективності контрольно-ревізійних функцій управління ризиками інвестиційної діяльності.	Здійснюватиметься більш комплексний контроль за розвитком інвестиційної діяльності, який включає виявлення ризиків на різних рівнях контролю, що сприятиме їх усуненню або максимальному усуненню.

Особливої актуальності набуває необхідність розвитку інноваційних напрямів інвестування, зокрема використання цифрових фінансових технологій, розширення операцій із державними та корпоративними цінними паперами, підтримка інвестиційних проєктів у стратегічно важливих галузях економіки, а також впровадження ESG-орієнтованих підходів до інвестування.

Це сприятиме не лише підвищенню ефективності інвестиційної діяльності банку, а й посиленню його ролі у процесах економічного відновлення та розвитку України.

Крім того, важливим елементом удосконалення інвестиційної діяльності є посилення системи аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень, використання сучасних методів прогнозування та економіко-математичного моделювання, що дозволить своєчасно оцінювати вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на результати інвестиційної діяльності банку. Підвищення якості управління інвестиційними ризиками, удосконалення механізмів моніторингу інвестиційного портфеля та адаптація інвестиційної стратегії до сучасних викликів фінансового ринку сприятимуть мінімізації потенційних втрат і забезпеченню стабільного фінансового розвитку банківської установи.

Отже, реалізація запропонованих заходів дозволить АТ КБ «ПриватБанк» підвищити дохідність інвестиційної діяльності, зміцнити фінансову стійкість і ліквідність, забезпечити більш ефективне використання інвестиційного потенціалу, а також підвищити рівень конкурентоспроможності банку в умовах трансформації банківської системи України, посилення регуляторних вимог та зростання макроекономічної нестабільності.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні основи та надано практичні рекомендації щодо удосконалення інвестиційної діяльності комерційних банків на прикладі АТ КБ «ПриватБанк». Були зроблені наступні висновки.

1. Інвестиційна діяльність банків є одним із ключових напрямів їх функціонування та важливим елементом забезпечення фінансової стійкості, прибутковості й конкурентоспроможності. Вона передбачає цілеспрямоване розміщення фінансових ресурсів у різноманітні активи з метою отримання доходу, приросту вартості капіталу та оптимізації структури балансу банку. У цьому контексті інвестиційна діяльність виступає не лише джерелом доходів, а й інструментом управління ризиками, ліквідністю та капіталом банківської установи.

2. У сучасній економічній та науковій літературі використовується широкий спектр класифікаційних підходів до визначення видів інвестиційної діяльності банківських установ, що зумовлено багатогранністю її функцій та різноманітністю об'єктів інвестування. На наш погляд, ступінь деталізації та характер класифікації банківських інвестицій значною мірою визначаються їх макроекономічними та мікроекономічними функціями, а також особливостями інституційно-правового середовища, в межах якого здійснюється інвестиційна діяльність банків. Взагалі, класифікація банківських операцій із цінними паперами та структура інвестиційного портфеля є важливими інструментами фінансового менеджменту, які забезпечують ефективне розміщення ресурсів, диверсифікацію ризиків і підвищення прибутковості діяльності банківської установи.

3. Методичні підходи до управління інвестиційною діяльністю банківської установи охоплюють сукупність принципів, алгоритмів, методів і інструментів, що забезпечують ефективну організацію процесу інвестування, оптимізацію структури інвестиційного портфеля та досягнення стратегічних

цілей банку. У процесі здійснення інвестиційної діяльності банки застосовують широкий спектр аналітичних підходів, спрямованих на оцінювання інвестиційної привабливості активів, прогнозування їх дохідності та управління ризиками інвестиційного портфеля.

4. Проведений аналіз показників інвестиційної діяльності комерційних банків України у 2021–2025 рр. дозволяє зробити висновок про суттєву трансформацію структури та напрямів використання банківських ресурсів в умовах макроекономічної нестабільності та воєнних викликів. Дослідження засвідчило, що банківський сектор України зберіг здатність до адаптації та поступового відновлення ефективності функціонування, незважаючи на значний вплив кризових факторів у 2022 році.

Аналіз рентабельності активів комерційних банків показав різке погіршення ефективності діяльності банківської системи у 2022 році, що було обумовлено зростанням кредитних ризиків, необхідністю формування резервів та загальним погіршенням економічної ситуації. Водночас у 2023–2025 рр. спостерігалось поступове відновлення прибутковості банківських активів, що свідчить про стабілізацію фінансового сектору та підвищення ефективності управління активними операціями.

Динаміка інвестиційного портфеля банків свідчить про суттєве зростання обсягів інвестиційних вкладень протягом досліджуваного періоду. Частка інвестиційного портфеля у структурі банківських активів залишалася високою та в окремі роки наближалася до половини сукупних активів банківської системи. Це підтверджує посилення ролі інвестиційної діяльності у функціонуванні комерційних банків та переорієнтацію банківських ресурсів на менш ризикові фінансові інструменти, насамперед державні цінні папери.

Крім того, аналіз співвідношення інвестиційного портфеля банків до обсягу номінального ВВП засвідчив зростання значення банківського сектору у фінансовому забезпеченні економіки країни. Водночас значні коливання цього показника свідчать про залежність банківської інвестиційної активності від загального макроекономічного стану та динаміки державних фінансів.

Порівняння процентних ставок банківського кредитування з дохідністю ОВДП підтвердило підвищення інвестиційної привабливості державних цінних паперів для банківських установ. У досліджуваному періоді дохідність ОВДП у багатьох випадках була співставною або близькою до ставок за корпоративними кредитами, що стимулювало банки спрямовувати значну частину ресурсів у державні фінансові інструменти замість активного кредитування реального сектору економіки.

Таким чином, сучасні тенденції розвитку інвестиційної діяльності комерційних банків України характеризуються зростанням ролі інвестиційних операцій, підвищенням концентрації активів у державних цінних паперах, адаптацією банків до умов підвищених ризиків та поступовим відновленням фінансової стійкості банківської системи. Разом із тим надмірна орієнтація банків на інвестування в ОВДП може стримувати розвиток кредитування економіки, що обумовлює необхідність удосконалення механізмів стимулювання інвестиційної та кредитної активності банківського сектору України.

5. Практичний аналіз здійснений за результатами діяльності АТ КБ «ПриватБанк» в 2022 – 2025 роках. Упродовж досліджуваного періоду спостерігається стійка тенденція до зростання активів банку: у 2022–2025 роках їх обсяг збільшився на 65,79%. Структура активів банку протягом останніх чотирьох років залишалася відносно стабільною, без істотних змін у питомій вазі основних статей. Найбільшу частку в загальному обсязі активів становлять інвестиційні цінні папери — 49,26%. Що стосується зобов'язань банку, то практично всі вони – депозити його клієнтів (91,91%).

Процентні доходи займають провідне місце у структурі загальних доходів банку, становлячи у 2025 році 63,48%, що свідчить про домінування процентних надходжень за наданими кредитами як основного джерела формування доходів. Щодо витрат, то за останні чотири роки вони зросли на 72,08%. Питома вага процентних витрат збільшилася на 10,30%, що свідчить про оптимізацію структури ресурсної бази та залучення дешевших фінансових

ресурсів. Разом із тим суттєво зросла частка комісійних і адміністративних витрат, що переважно пов'язано зі збільшенням витрат на оплату праці персоналу.

Також, слід зазначити, що у 2022–2024 роках банк демонстрував стабільне зростання прибутковості, що підтверджує ефективність його бізнес-моделі в умовах кризи. Водночас спад у 2025 році свідчить про підвищення чутливості фінансових результатів до зовнішніх ризиків та необхідність посилення управління витратами і кредитними ризиками.

6. Акціонерне товариство комерційний банк «ПриватБанк» посідає провідні позиції серед фінансово-кредитних установ України, що активно функціонують на вітчизняному ринку цінних паперів. У сучасних умовах банк здійснює широке коло операцій у сфері інвестиційної діяльності.

Протягом останніх чотирьох років АТ КБ «ПриватБанк» демонстрував стабільне зростання обсягів інвестиційних цінних паперів банку. Зокрема, у період з 2022 по 2025 рік сукупний обсяг вкладень у цінні папери зріс на 74,95%. Інвестиційна діяльність АТ КБ «ПриватБанк» характеризується переважною орієнтацією на фінансові вкладення, основну частину яких становлять державні боргові цінні папери з різними строками погашення — короткострокові, середньострокові та довгострокові. Така диверсифікація строків дозволяє банку гнучко управляти ліквідністю та адаптувати інвестиційну політику до змін кон'юнктури ринку.

Слід зазначити, що АТ КБ «ПриватБанк» у 2022–2025 роках не лише нарощував обсяги інвестицій, але й підвищував ефективність їх використання. Це свідчить про якісне управління інвестиційним портфелем та здатність банку адаптувати свою інвестиційну стратегію до змін ринкових умов. Водночас подальше підвищення ефективності потребує збереження балансу між дохідністю та ризиком, особливо в умовах високої волатильності фінансових ринків.

7. Застосування економіко-математичних методів аналізу в сучасних умовах розвитку банківської системи є одним із найбільш ефективних

інструментів оцінки результативності фінансової діяльності банківських установ. Особливого значення набуває використання кореляційно-регресійного моделювання, яке дозволяє не лише встановити наявність статистичного взаємозв'язку між окремими економічними показниками, а й кількісно оцінити силу та напрям впливу факторних ознак на результативний показник.

Результати проведеного кореляційно-регресійного аналізу підтверджують, що інвестиційна діяльність АТ КБ «ПриватБанк» має вагомий вплив на формування фінансових результатів банку. Найбільш значущим чинником виступає дохідність прибуткових активів, що свідчить про необхідність подальшого підвищення ефективності управління активними операціями та оптимізації структури інвестиційного портфеля. Отримані результати можуть бути використані при формуванні стратегічних напрямів розвитку інвестиційної діяльності банку, прогнозуванні фінансових результатів та вдосконаленні системи управління банківськими активами в умовах нестабільного фінансового середовища.

9. Узагальнюючи результати проведеного дослідження, можна зробити висновок, що інвестиційна діяльність АТ КБ «ПриватБанк» є важливим елементом забезпечення фінансової стійкості, підтримання ліквідності та формування стабільних джерел прибутку банку. Проведений аналіз дозволив встановити, що інвестиційний портфель банку характеризується значною концентрацією вкладень у державні цінні папери, що забезпечує високий рівень надійності, однак водночас обмежує потенціал підвищення дохідності інвестиційних операцій.

У ході дослідження обґрунтовано необхідність удосконалення інвестиційної діяльності банку шляхом диверсифікації інвестиційного портфеля, розширення інвестицій у корпоративні та муніципальні цінні папери, розвитку ESG-орієнтованого інвестування, а також активізації фінансування проєктів післявоєнного відновлення економіки України. Визначено, що важливого значення набуває впровадження сучасних цифрових

технологій, систем штучного інтелекту та інструментів ризик-менеджменту, які сприятимуть підвищенню ефективності управління інвестиційними ресурсами та мінімізації фінансових ризиків.

Запропоновані напрями удосконалення інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» сприятимуть підвищенню прибутковості інвестиційних операцій, зміцненню конкурентних позицій банку на фінансовому ринку, забезпеченню більш ефективного управління інвестиційним портфелем та підвищенню рівня фінансової стійкості банку в умовах трансформації економіки України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Васюренко О.В. Банківський менеджмент. К.: Вид. центр «Академія», 2021. 320 с.
2. Вовчак О.Д. Банківська інвестиційна діяльність. Львів: Вид-во Львів. Комерційної академії, 2015. 544 с.
3. Гуцалюк О. М., Гаврилова Н. В. Інвестиційна стратегія комерційних банків в контексті євроінтеграції. *Правове регулювання фінансових послуг: національний, європейський, глобалізаційний виміри: матеріали науково-практичного круглого столу*. 2023. С. 31-36.
4. Долінський, Л. Б. Кредитно-інвестиційна діяльність банківських установ : теорія, методологія, практика : монографія. Чернігів: ЧНТУ, 2019. 390 с.
5. Іванець І.В., Жолнерчик Г.Ю. Банківське інвестиційне кредитування як ключове джерело фінансового розвитку реального сектору економіки. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2018. С. 37 – 44.
6. Ісаєва О.А., Бондаренко Т.Г. Управління ризиками за допомогою використання похідних цінних паперів. *Управління суспільними та економічними системами*. 2017. № 6. С. 44-48.
7. Ісхакова О. М., Горденко А. В., Пеня К. В. Рівень суспільної довіри до банківської системи України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. №10. 2017. С. 114-117.
8. Житар М. О., Ананьєва Ю. В. Державна політика регулювання та стимулювання інвестиційної діяльності банків України. *Науковий вісник Ужгородського Університету*, 2019. № 1 (53). С. 163- 167. URL: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2019.1\(53\).163-167](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2019.1(53).163-167).
9. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 5-6. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
10. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 № 1560-XII

// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 47. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>

11. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» від 23.02.2006 № 3480-IV// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 31. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>.

12. Казак О. О., Чистякова Д. С. Управління ризиками інвестиційної діяльності банків України в умовах розвитку інформаційної економіки. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. №3 2021. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8764>

13. Калусенко В. В. Аналіз інвестиційного портфеля банків України та стратегія управління ним. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*, 2019. № 1. С. 63-78.

14. Коваленко В. В., Грушицька А. І. Система ризик-менеджменту кредитно-інвестиційного діяльності в банках. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 37. С. 584-590.

15. Кубах Т. Г., Шалда А. А. Оцінка кредитно-інвестиційної діяльності банків України // *Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. 2021. С.60-63.

16. Леонов С.В. Банківське інвестування: взаємозв'язок економічних категорій. *Сучасні проблеми інноваційного розвитку держави: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції*. Дніпропетровськ. 2019. Том 1. С. 59 – 61.

17. Лосєв М., Мирошніченко М., Нечітко-множинна оцінка інвестиційної діяльності комерційного банку. *Тези доповідей*. 2022. С. 12.

18. Озерчук О. В. Управління інвестиційним портфелем банків в Україні: теоретичні та прикладні аспекти. *Наукові праці НДФІ*. 2019. № 1 (86). С. 85-99.

19. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://www.bank.gov.ua>.

20. Офіційний сайт АТ КБ «Приватбанк». URL: <https://privatbank.ua/>

21. Нікіфорчук А.І. Сучасні тенденції інвестиційної діяльності комерційних банків на банківському ринку України. *X Студентська науково-практична конференція факультету фінансів та банківської справи ОНЕУ «Стабілізація фінансово-економічної системи України»*. Одеса, ОНЕУ – 2026 р. С. 217 – 219.
22. Нянько В., Нянько П., Нянько В. Банківська система за воєнного стану та у післявоєнному відновленні України. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. Випуск 35/2022. С. 96 – 105.
23. Петрук А. О. Проблеми та перспективи розвитку методів регулювання інвестиційної діяльності банків, пов'язаної з похідними фінансовими інструментами. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2019. № 2 (43). С. 61 – 64.
24. Печенко О.О. Теоретичні підходи до визначення сутності інвестиційної політики банку. *Інвестиційні ресурси відтворюваних процесів в Україні в умовах Євроінтеграції*, №2, 2020 С.71-75 URL: http://libs.ubs.edu.ua/materials/library/visnyk_ubs_nbu_8.pdf#page=71
25. Побоча К. П., Білюк В. А., Гарник М. О. Сучасні тенденції та проблеми банківського інвестування в Україні. *Гроші, фінанси і кредит*. №41. 2020. С. 285-289.
26. Самараш Є. Р., Проблеми регулювання кредитно-інвестиційної діяльності комерційних банків в Україні. *Секція І. Державна економічна політика та механізм забезпечення сталого розвитку*. 2022. С. 130.
27. Ситник Н. С. Банківська система: навчальний посібник. Львів, 2020. 291 с.
28. Склярєнко В. О., Управління кредитно-інвестиційним портфелем банку. *Теорія та практика управління розвитком економіки: матеріали*. 2019.С. 241.
29. Тарасенко О. О., Тарасенко А. В., Сучасні тенденції інвестиційної діяльності банківських установ в Україні. *Збірник тез доповідей*. 2022. С. 59.

30. Усенко О. Г. Управління інвестиційною діяльністю банку: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавра; спец.: 072 фінанси, банківська справа та страхування. Суми: СумДУ, 2020. 57 с.
31. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. /за заг.ред. Лапіної І. С., Одеса: Атлант, 2016. 313 с.
32. Черкасова С. В. Банківська інвестиційна діяльність на вітчизняному фондовому ринку. *Підприємництво і торгівля*. №24. 2019. С. 51-58.

Додатки

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2022	31 грудня 2021
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	96 380	52 835
Кредити та аванси банкам	7	103 837	26 243
Кредити та аванси клієнтам	8	68 084	68 218
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		239 752	222 277
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	95 716	93 096
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	143 920	129 074
- за амортизованою собівартістю	9	116	107
Поточні податкові активи	25	9 079	9 978
Відстрочені податкові активи	25	1 100	-
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30
Інвестиційна нерухомість	10	2 155	1 989
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	11	1 389	1 288
Основні засоби	11	5 228	6 074
Інші фінансові активи	12	4 309	2 644
Інші нефінансові активи	13	9 189	9 713
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		64	7
Загальна сума активів		540 596	401 296
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		-	3
Кошти клієнтів	14	471 970	325 303
Інші залучені кошти	15	128	-
Відстрочені податкові зобов'язання	25	-	159
Інші фінансові зобов'язання	16	2 634	3 770
Забезпечення у т.ч.:	17	5 804	3 651
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		1 280	373
- інше забезпечення		4 524	3 278
Інші нефінансові зобов'язання	18	2 271	1 795
Загальна сума зобов'язань		482 807	334 681
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	206 060	206 060
Емісійний дохід	19	23	23
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Інші резерви	9, 11	(15 168)	(4 091)
Резерви та інші фонди банку	19	11 449	9 696
Накопичений дефіцит		(156 749)	(157 247)
Загальна сума власного капіталу		57 789	66 615
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		540 596	401 296

Затверджено до друку та підписано 18 квітня 2023 року

Г. Бьош
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2022 рік	2021 рік
Процентні доходи в т.ч.:		43 686	35 854
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	20	38 906	30 870
- інші процентні доходи	20	4 781	4 984
Процентні витрати	20	(3 768)	(6 537)
Чистий процентний дохід		39 918	29 317
Прибуток від зменшення корисності та сторювання збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	21	(15 396)	(856)
Чисті процентні доходи після врахування резерву на зменшення корисності		24 522	28 461
Комісійні доходи	22	32 945	35 057
Комісійні витрати	22	(12 505)	(11 840)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		14 655	3 225
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		(7 760)	1 017
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	119	32
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	2 808	(7 665)
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		267	(873)
Витрати на виплати працівникам		(10 096)	(8 904)
Амортизаційні витрати	11	(1 970)	(2 183)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:		(10 473)	(2 348)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	17, 23	(885)	6 464
- адміністративні та операційні витрати	23	(9 588)	(8 812)
Інші доходи	24	2 815	1 286
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(458)	(111)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(1)	(164)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		4	77
Прибуток до оподаткування		34 672	35 067
(Витрати на сплату податку) доходи від повернення податку	25	(4 474)	(17)
Прибуток за рік		30 198	35 050

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року.

Г.Бьосш
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2023 року

	Прим.	31 грудня 2023	31 грудня 2022 (як перераховано)
<i>У мільйонах українських гривень</i>			
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	152 282	94 191
Кредити та аванси банкам	7	134 237	103 837
Кредити та аванси клієнтам	8	92 019	68 084
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		271 847	239 752
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	100 376	95 716
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	171 471	143 920
- за амортизованою собівартістю	9	-	116
Поточні податкові активи	25	4	9 079
Інвестиційна нерухомість	10	2 340	2 155
Основні засоби	11	5 127	5 228
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	11	1 563	1 389
Відстрочені податкові активи	25	1 952	1 100
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30
Інші фінансові активи	12	9 493	6 498
Інші нефінансові активи	13	9 094	9 189
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		20	64
Загальна сума активів		680 008	540 596
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти клієнтів	14	555 525	471 970
Інші залучені кошти	15	2 630	128
Поточні податкові зобов'язання	25	25 790	-
Інші фінансові зобов'язання	16	3 038	2 634
Забезпечення у т.ч.:	17	5 438	5 804
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		1 111	1 280
- інше забезпечення		4 327	4 524
Інші нефінансові зобов'язання	18	2 741	2 271
Загальна сума зобов'язань		595 162	482 807
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	206 060	206 060
Емісійний дохід		23	23
Інші резерви	9, 11	(1 741)	(15 168)
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Резервні та інші фонди банку	19	12 959	11 449
Накопичений дефіцит		(144 629)	(156 749)
Загальна сума власного капіталу		84 846	57 789
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		680 008	540 596

Затверджено до випуску та підписано 15 березня 2024 року.

Г. Бьош
 Голова Правління

В. В. Яриленко
 Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2023 рік	2022 рік
Процентні доходи в т.ч.:		66 238	43 686
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	20	61 614	38 905
- інші процентні доходи	20	4 624	4 781
Процентні витрати	20	(6 616)	(3 768)
Чистий процентний дохід		59 622	39 918
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	21	(4 588)	(15 396)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		55 034	24 522
Комісійні доходи	22	41 589	32 945
Комісійні витрати	22	(17 150)	(12 505)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		10 174	14 655
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		(1 076)	(7 760)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	1 266	119
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	4 648	2 608
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		185	267
Витрати на виплати працівникам		(10 552)	(10 096)
Амортизаційні витрати	11	(2 175)	(1 970)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:	23	(10 946)	(10 473)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	17, 23	194	(885)
- адміністративні та операційні витрати	23	(11 140)	(9 588)
Інші доходи	24	2 173	2 615
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(407)	(458)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(1)	(1)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		4	4
Прибуток до оподаткування		72 766	34 672
(Витрати на сплату податку) доходи від повернення податку	25	(35 001)	(4 474)
Прибуток за рік		37 765	30 198

Затверджено до випуску та підписано 15 березня 2024 року.

Г.Бьош
Голова Правління

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2024 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2024	31 грудня 2023
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	151 768	152 282
Кредити та аванси банкам	7	86 589	134 237
Кредити та аванси клієнтам	8	112 761	92 019
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		375 094	271 847
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	110 699	100 376
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	204 240	171 471
- за амортизованою собівартістю	9	60 155	-
Поточні податкові активи	26	4	4
Інвестиційна нерухомість	10	2 005	2 340
Основні засоби	11	5 173	5 127
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	11	1 972	1 563
Відстрочені податкові активи	26	1 629	1 952
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30
Інші фінансові активи	12	13 496	9 493
Інші нефінансові активи	13	9 932	9 094
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам	14	1 008	20
Загальна сума активів		761 461	680 008
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти клієнтів	15	621 596	555 525
Інші залучені кошти	16	6 199	2 630
Поточні податкові зобов'язання	26	21 553	25 790
Інші фінансові зобов'язання	17	4 072	3 038
Забезпечення у т.ч.:	18	6 013	5 438
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		1 046	1 111
- інше забезпечення		4 967	4 327
Інші нефінансові зобов'язання	19	2 884	2 741
Загальна сума зобов'язань		662 317	595 162
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	20	206 060	206 060
Емісійний дохід		23	23
Інші резерви	9, 11	2 558	(1 741)
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Резерви та інші фонди банку	20	14 847	12 959
Накопичений дефіцит		(136 518)	(144 629)
Загальна сума власного капіталу		99 144	84 846
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		761 461	680 008

Затверджено до виходу для підписання 18 березня 2025 року.

Карл Мікаель Енорінер
Голова Правління

Л. П. Чернишова
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

Л. П. Чепістрок
В. о. Головного бухгалтера

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2024 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2024 рік	2023 рік
Процентні доходи в т.ч.:		77 594	66 238
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	21	72 893	61 614
- інші процентні доходи	21	4 701	4 624
Процентні витрати	21	(10 706)	(6 616)
Чистий процентний дохід		66 888	59 622
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	22	(2 072)	(4 588)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		64 816	55 034
Комісійні доходи	23	46 602	41 589
Комісійні витрати	23	(18 834)	(17 150)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		5 497	10 174
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		(3 201)	(1 076)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	1 093	1 266
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	10 298	4 648
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		41	185
Витрати на виплати працівникам		(12 484)	(10 552)
Амортизаційні витрати		(2 731)	(2 175)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:	24	(11 341)	(10 946)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	18, 24	(609)	194
- адміністративні та операційні витрати	24	(10 732)	(11 140)
Інші доходи	25	1 619	2 173
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(376)	(407)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		1	(1)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		4	4
Прибуток до оподаткування		81 004	72 766
(Витрати на сплату податку) доходи від повернення податку	26	(40 863)	(35 001)
Прибуток за рік		40 141	37 765

Затверджено до випуску та підписано 18 березня 2025 року.

Карл Мікаель Бюркерт
 Голова Правління

Л. Р. Чернишова
 Виконуюча Голови Правління (з питань фінансів)

Л. П. Чапістрок
 В. о. Головного бухгалтера

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2025 року

У тисячах українських гривень	Прим.	31 грудня 2025	31 грудня 2024
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	155 738 948	151 768 407
Кредити та аванси банкам	7	127 052 271	86 588 588
Кредити та аванси клієнтам	8	156 362 304	112 761 275
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		419 449 530	375 094 133
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	117 020 349	110 699 180
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	217 284 985	204 240 124
- за амортизованою собівартістю	9	85 144 196	60 154 829
Поточні податкові активи	25	4 271	3 763
Інвестиційна нерухомість		2 005 133	2 005 133
Основні засоби	10	7 178 830	5 173 360
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	10	2 461 291	1 971 835
Відстрочені податкові активи	25	1 098 242	1 629 261
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30 246	30 246
Інші фінансові активи	11	14 492 346	13 495 876
Інші нефінансові активи	12	10 039 767	9 932 144
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам	13	320 547	1 007 560
Загальна сума активів		896 233 726	761 461 581
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти клієнтів	14	731 571 042	621 595 528
Інші залучені кошти	15	8 449 287	6 199 140
Поточні податкові зобов'язання	25	42 133 018	21 552 955
Інші фінансові зобов'язання	16	3 805 758	4 071 662
Забезпечення у т.ч.:	17	6 251 442	6 013 144
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		882 085	1 045 844
- інше забезпечення		5 369 357	4 967 300
Інші нефінансові зобов'язання	18	3 739 958	2 885 298
Загальна сума зобов'язань		795 950 505	662 317 727
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	206 059 744	206 059 744
Емісійний дохід		22 690	22 690
Інші резерви	9, 10	6 709 586	2 558 674
Результат від операцій з акціонером		12 173 821	12 173 821
Резервні та інші фонди банку	19	16 853 715	14 846 672
Накопичений дефіцит		(141 536 335)	(136 517 747)
Загальна сума власного капіталу		100 283 221	99 143 854
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		896 233 726	761 461 581

Затверджено до вилучення та підписано 20 березня 2026 року.

Карл Мікаель Бьоркнерт
Голова Правління

Л. П. Чернишова
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

Л. П. Чапістрак
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2025 року

У тисячах українських гривень	Прим.	2025 рік	2024 рік
Процентні доходи в т.ч.:		91 214 154	77 593 517
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	20	86 055 285	72 892 263
- інші процентні доходи	20	5 158 869	4 701 254
Процентні витрати	20	(11 287 964)	(10 706 232)
Чистий процентний дохід		79 926 190	66 887 285
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	21	(2 715 178)	(2 072 409)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		77 211 012	64 814 876
Комісійні доходи	22	50 206 745	46 601 890
Комісійні витрати	22	(22 276 586)	(18 834 026)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		5 664 530	5 497 094
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		(616 035)	(3 200 972)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	742 490	1 093 208
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	6 308 984	10 298 356
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		-	41 305
Витрати на виплати працівникам		(15 954 005)	(12 483 512)
Амортизаційні витрати	10	(2 466 157)	(2 731 566)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:	23	(12 726 401)	(11 339 595)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	17, 23	(558 961)	(609 006)
- адміністративні та операційні витрати	23	(12 167 450)	(10 730 589)
Інші доходи	24	2 259 010	1 618 346
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(436 326)	(375 751)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		5 263	544
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		44 519	3 937
Прибуток до оподаткування		87 967 043	81 004 134
(Витрати на сплату податку) доходи від повернення податку	25	(58 884 535)	(40 863 279)
Прибуток за рік		29 082 508	40 140 855

Затверджено до випуску та підписано 20 березня 2026 року.

Карл Мікаель Бьоркнерт
Голова Правління

Л. П. Чернишова
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

Л. П. Чапістрок
Головний бухгалтер